

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zanimivi pojavi

V Evropi imamo še precejšnje število malih narodov, kojih izvor in sorodstvo je deloma še nepojasnjeno in ki tvorijo nekake otočišče sredi velikih narodov, ki pa nimajo lastne države. To so n. pr. Kelti (izvzema Irce), h katerim prištevajo Bretonce v Franciji, Valižane v vzhodni Angliji in Škote ter njih sorodne drobce, potem Baske v severni Španiji, ki jih s Katalonci, Galicijani in Asturci vred ne vemo kam pravzaprav prištevati, dalje Flamce v severni Belgiji, številno skupino finsko-ogrskih narodov v srednji Evropi in v severovzhodni Rusiji, kjer nahajamo tudi veliko drugih po svojem izvoru precej neznanih plemen, kakor so n. pr. Zirjani, Votjaki, Čuvaši, Mordvini, Permjaki in drugi, ki jih pač moremo prištevati k Mongolom; pa tudi na Balkanu in v južni Rusiji še mrgoli takih drobcev, kojih prvotna domovina je bila Azija, da ne omenjamo tuarskih plemen, ki predstavljajo zelo številno in kompaktno maso. Če izvzamemo Rusijo, kjer tudi najmanjši narodi, ako stanujejo kolikor toliko kompaktno na enem ozemlju, uživajo v resnici zelo veliko avtonomijo, od katere je samo en korak do samostojnosti, pa so v Evropi ti narodni drobci po veliki večini več ali manj organizirani člani tujih narodov in držav, v kolikor se niso že državnim narodom popolnoma asimilirali. V najnovejšem času opažamo skoro v vseh teh narodnih drobcih čedalje bolj močno težnjo ne samo po razvitku ali restavraciji lastne kulturne narodne samobitnosti, ampak tudi čedalje bolj izrazito tendenco po tem, da bi se kot narod politično uveljavili. Ta tendenca gre v najnovejšem času pri mnogih naravnost do stremjenja po državni neodvisnosti.

To je na vsak način pripisati čedalje večjemu razširjenju ljudske omike in izobrazbe, ki navaja te narode k temu, da se pogledajo tudi v svojo lastno bit in zgodovino in da želijo izraziti svojo lastno individualnost in svoje kulturne zmožnosti razvijati iz lastne narodne podlage. Narodni dvig malih in najmanjših narodov pa je tudi posledica zglede, katerega jim daje večji narodi in zlasti znane Wilsonove točke ob koncu svetovne vojne, ki jih smemo imenovati nekaj zadnji odmev principa svobodne samoodložitve narodov, slovesno proglašane od velike francoske revolucije, so mogočno vzpodbudile vse narode in narodčiče sveta h kulturni in politični samozavesti. V zadnjih dneh pa mnoge narodčiče sili v politično samostojnost spoznanje, da so od kapitalizma večjih narodov čedalje bolj prizadeti v svoji gospodarski eksistenci. Zato ni čuda, da se baš v času gospodarske krize a posebno močno javljajo emancipacijske tendence tudi med narodi, o katerih smo mislili, da so kot narodna individualnost že davno izumrli.

Zadnji dve leti so dosegli Flamci v Belgiji izredno široko političnoupravno in kulturno-jezikovno avtonomijo, ki jih pa še ni zadovoljila in stremijo za še večjo samostojnostjo. Vendar pa se more skoro v gotovost reči, da je znala Belgija enako kakor moderna španska republika to težko vprašanje tako spretno rešiti, da bodo Flamci enako kakor Katalonci, ki imajo danes tudi svojo široko zakonodajno avtonomijo, ostali v državno-politični organski zvezi z večinskim narodom-državo, tako da je nevarnost popolne separacije za jezena in odstranjena. Katalonski zglede pa je močno vzpodbudil Baske, polmilijonski narodčič, ki je sicer do danes ohranil svoje plemenske osobine, digar jezik in bogata ljudska literatura pa je še do nedavna ostala več ali manj omejena na domače ognjišče in ožje vaško življenje. Po svetovni vojni pa se je omenjala »Sociedad de los Estudios Vascos« v Sin Sebastianu, ki intenzivno goji basko kulturo in izdaja baske liste tudi v Franciji, kjer se nahaja nekako ena petina tega plemena. Danes je to gibanje postalo že tudi izrazito političnega značaja in baska dežela zahteva nacionalno in politično-upravno samostojnost v okvirju baske republike. Liberalnost sedanje španske vlade, ki ne sme same sebe demantirati, ako noče, da jo najrazličnejše liberalne tendence razženejo v kose, bo pač morala Baskom pa tudi ostalim plemenskim drobci in provincam na severu Španije podčrtati podobne avtonomne svoboščine, kakor jih je Kataloniji.

Zanimiva je tudi usoda ostankov velikega keltičkega plemena. Kar čez noč se je pojavilo gibanje po politični samostojnosti tudi med omiki keltički-mi plemeni, ki niso nikdar, kakor Irce, v zadnjih treh, štirih stoletjih stremela po politični neodvisnosti, ker so, potem ko so se njihovi domači knezi združili z dinastijo Anglije, bila v vsakem oziru popolnoma zadovoljna. Saj angleška rasa ni nikoli skušala razlaševati Valižanov in Škotov, kakor se je to sistematično delalo na Irskem. Vrh tega ni bilo tu nobenih verskih bojev, ki bi poglabljevali plemenska nasprotja in dali povoda za gospodarsko ekspropriacijo. Do svetovne vojne smo pač vedeli za keltičke ali galske narodne običaje, za vališke in škotske dialekte, za posebne običaje teh narodov, tudi za akromne začetke nekake kulturne restavracije, absolutno ničesar pa ne o kakem narodnem pokretu v političnem smislu. Danes pa je drugače. Na Vališkem čujemo o posebni vališki zaostavi, o valiških nacionalnih študentovskih društvih in o vzbujanju vališke narodne zavesti, ki pa se zaenkrat vsaj na Angličkem zdi še precej nedolžnega značaja. Obstaja pa brez dvoma neka tajna vsekeltička organizacija, ki je, kakor znano, v francoski Bretoniji letos vprizorila neke demonstracije in atentate.

Bolj izrazito je to narodno politično gibanje postalo zadnje čase na Škotskem. Na Škotskem, ki se je definitivno združila z Anglijo l. 1707., so se vedno ohranile močne plemenske in kulturne tradicije. Kakor hitro so začeli drugi deli britskega imperija zahtevati samostojnost, so se oglasile na-

Zaupnica Boncourjevi vladi

Posojilo Avstriji - zagotovljeno

Paris, 29. dec. Z Ker finančni odbor senata s 13 proti 9 glasovom snoti ni odobril sklepa zbornice, s katerim se pooblašča vlada, da izda državne zadolžitve v znesku 5 milijard francoskih frankov za kritje proračunskega deficita, je prišla Boncourjeva vlada nenadoma v zelo neprijeten in težak položaj. Finančni odbor je sklenil, da pooblasti vlado, da sme izdati državnih zadolžnic samo za 3 milijarde frankov. Ko je finančni minister Cheron svedel za ta sklep finančnega odbora, je izjavil, da bo vlada v plenumu senata postavila vprašanje zaupanja. Če senat sprejme sklep finančnega odbora, so dnevi Boncourjeve vlade šteti. Vendar pa ne verujejo, da bi senat pred novim letom hotel povzročiti krizo vlade.

Drugo kritično vprašanje je vprašanje posojila avstrijski republiki. Kakor je znano sta se finančna odbora poslanske zbornice in senata izjavila za to posojilo, vendar s pridržki političnega značaja (>Anschluss). V parlamentu samem pa je velik odpor proti temu posojilu tako na levi kakor na desni strani. Na današnji seji poslanske zbornice je finančni minister predlagal, da se Avstriji garantira posojilo do 100 milj. zlatih šilingov zaradi

prevzete obveznosti v smislu lozanskega sporazuma. Prvi je nastopil kot govornik nacionalistični poslanec Marin, ki je predlagal, da se o tem vprašanju sploh ne debatira. Finančne težkoče Francije ne dovoljujejo, da bi sedaj dajala posojila inozemstvu. Francija potrebuje svoj denar zase. Trenutno rabijo francoski poljedelci pomoč 300 milij. frankov, vladi pa je zelo dobro znano, kako težko je zbrati ta denar. Sploh je žudno, da se sedaj v tem trenutku prihaja s predlogi, da se da Avstriji posojilo, ko se mora Francija sama boriti s finančnimi težkočami in ko Francija ni plačala anuitete Ameriki.

Popoldne je posegel v razpravo Herriot, ki je sam podpisal lausansko pogodbo in ki je odločen zagovornik strogega izvajanja sklenjenih pogodb. Herriot je govoril v prid Avstriji in skušal za vladni predlog pridobiti s svojo splošno znano zgovornostjo še omahljive.

Po hodnikih bourbonske palače sodijo, da vlada zaradi tega posojila ne bo stavila predloga o zaupnici.

Paris, 29. dec. tg. V poslanski zbornici je bila danes razprava o finančni pomoči za Avstrijo,

v senatu pa o izdaji bonov za 5 milijard frankov. V senatu je bil položaj za vlado najprej zelo napet, ker je hotel del senatorjev doseči, da se emisija bonov izdatno zniža. Finančni minister Cheron pa je potem pregovoril svoje tovariše in senat je z 242 proti 6 glasovom odobril predlog vlade, s katerim se sprejme proračunska dvanajstina za mesec januar. Seja senata se je nato odgodila na jutri dopoldne in bo senat razpravljati o finančni pomoči za Avstrijo.

V poslanski zbornici pa je bila tudi prav huda debata o finančni pomoči za Avstrijo, končno pa je zbornica odobrila predlog za finančno pomoč s 352 proti 188 glasovom. Boncourjeva vlada je dobila torej večino 164 glasov.

Paris, 29. dec. AA. Radikalnosocialistična skupina v poslanski zbornici je sklenila z veliko večino, da bo glasovala za načrt o jamstvu avstrijskega posojila, vendar je pa verjetno, da vodstvo stranke ne bo zahtevalo brezpogojne discipline pri glasovanju. Socialisti so sklenili takisto glasovati za načrt v slučaju, če bi vlada postavila vprašanje zaupnice.

Mušanov sestavlja novo vlado

Zrtve makedonstvujaščih banditov

Sofija, 29. dec. tg. Kralj je danes popoldne naročil dosedanjemu ministrskemu predsedniku Mušanovu sestavo nove vlade. Mušanov je izjavil vašemu dopisniku, da se bo njegov novi kabinet zopet opiral na dosedanjo večino demokratov, agrarcev, narodnih liberalcev in radikalov. Kake mu bo to mogoče, še zaenkrat ni videti, ker vstrajajo agrarci pri tem, da se jim pripusti še en gospodarski portfelj in so radi tega tudi povzročili krizo. One stranke pa, ki so imele v svoji oblasti ta resort odnose prometno ministrstvo, vstrajajo

pri tem, da obdržijo ta resort, ker bi sicer zapustili vladno koalicio.

Sofija, 29. dec. I. Simeon Estimov, ravnatelj mihajloviščiškega organa »Macedonija«, kateremu so bili prav za prav namenjeni včerajšnji strel v bolgarski prestolnici, je danes umrl v aksenadrijski bolnišnici, ne da bi se zavedel. Istotam je danes umrl paznik Georgijev, ki ga je, kakor smo že včeraj poročali, ustrelil bežeči atentator, ko mu je hotel preprečiti beg. Georgijev zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Pogreb Estimova bo jutri. Ostali ranjenci so še v bolnišnici.

Diktator Stalin gre?

Sistem pa ostane neomajjan

Moskva, 29. dec. Začetkom januarja se zberejo sovjeti evropske Rusije kakor tudi izvršilni organ vseh ruskih federativnih republik, torej dve najvažnejši parlamentarni instanci moderne Rusije. Oba parlamenta se bosta bavila z drugo petletko, za katero v Kremli intenzivno izdelujejo smernice in parole. Govorijo, da obstoja desničarska opozicija proti tendencam nove petletke, toda iz zanesljivih virov moremo izjaviti, da je ta opozicija zelo neznamna in da se morajo sovjeti boriti bolj s stvarnimi težkočami, ki se upirajo njihovim načrtom, nego z opozicijo malkontentov, ki je spričo železne discipline stranke obojena k neuspehu. Več vere zasluži govornica, da bo odstopil Sta-

lin. Zdi se, da je Stalin postal preveč nepriljubljen in da je njegova izmena nujno potrebna. Če se bo res izmenjal, se bo to zgodilo na seji omenjenih organizacij. Govorijo, da bo njegov naslednik po vsej priliki Kirov, ki je najbolj vplivna in popularna oseba ruske komunistične stranke.

Sovjetska vlada je odredila, da mora od 1. januarja dalje vsak Rus, ki je star nad 16 let, imeti osebno izkaznico. Ta naredba ima namen, da se zlasti velika mesta očistijo oseb, ki se ne bavijo s poštenim delom in so nezanesljive. Kdor ne bo imel izkaznice ali pa potvrjeno izkaznico, bo strogo kaznovan in bo eventualno izgubil tudi pravico do prehrabene karte.

Velika kitajska ofenziva

Paris, 29. dec. AA. Poučeni krogi trde, da bo Kitajska v slučaju, da Društvo narodov ne prisili Japonske k spoštovanju mednarodnih pogodb, proglasila vojno na življenje in smrt zaradi Mandžurije. Vojna se je prav za prav že začela, ker je kitajski guverner v Pekingju Consuljan začel s štirimi divizijami — brezdvoma po iniciativi kitajske vlade

v Nankingju — ofenzivo proti Japoncem v Mandžuriji, kojih predčete je vrget iz meje province Džekol, tako da so se le-te umaknile.

Japonci seveda pripravljajo protidudar v velikem stilu in so v to svrhu vpočili 100.000 novih mož za kampanjo v Mandžuriji. Tako se pripravljajo nove velike komplikacije.

Kako bodo izplačevali v Zagrebu

Zagreb, 29. decembra. Z. V smislu uredbe ministrstva za trgovino in industrijo so tu uredili izplačila vlog pri posameznih denarnih zavodih. Srbska banka in Mestna hranilnica v Zagrebu objavljata, da bosta vnaprej izplačevali mesečno: pri vlogah do 10.000 Din po 100 Din, od 10.000 do 50.000 Din po 250 Din, od 50.000 do 100.000 Din po 500 Din, od 100.000 do 200.000 Din po 750 Din, od 200.000 do 300.000 po 1000 Din, od 300.000 do 500.000 Din po 1500 Din, od 500.000 do 1.000.000 Din po 2000 Din, preko 1.000.000 Din pa 2500 Din. Pri tem so vpoštevane tudi obresti. Nove vloge se bodo izplačevale glasom sporazuma od 28. t. m. naprej.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, nov sneg, posebno v južnih Alpah.

rodne emancipacijske težnje tudi med Škoti. Pred 4 leti se je ustanovila škotska narodna stranka, ki čedalje bolj raste in v kateri je danes združena večina Škotov. Ta stranka zahteva za Škotsko popolno dominijonski položaj, to je popolno politično neodvisnost z lastnim parlamentom, ki bi potem posebne delegacije sodeloval z angleškimi, kadar bi šlo za nasledstvo na prestolu, za vojsko ali mir in za zunanjo politiko. Da to gibanje ni samo političnega značaja, ampak jako resno, dokazuje dejstvo, da se je eden največjih aristokratov Anglije, Škot po rodu, vojvoda Montrose, ki že dolgo zastopa škotske volivce v londonskem parlamentu, postavil v zadnjem času na čelo druge stranke, ki se zadržuje za zakonodajno in upravno avtonomijo v državnem edinstvu z Anglijo. Vojvoda Montrose je tudi že v parlamentu predložil načrt škotske avtonomije s škotskim parlamentom, ki bi urejal zadeve škotske dežele. Treba je naglašati, da so za tako avtonomijo tudi na Škotskem živeči Angličje iz zelo realnih razlogov. Angleški parlament

je tako zelo preobložen z agendami, da se ne more za Škotsko brigati tako, kakor bi bilo treba. Gospodarski problemi Škotske pa danes naravnost kričijo po rešitvi. Na Škotsko odpade največji odstotek brezposelnih v celi Angliji, relativno ima namreč Škotska dvakrat toliko brezposelnih nego Anglija. Večina škotske industrije se bori s smrtjo. Slavna ladjedelniška industrija v Glasgowu skoro popolnoma počiva. Od 200 žganjarn, ki producirajo sloveči whiskey, dela danes samo še ena, ostale pa živijo od upanja, da bo Roosevelt odpravil prohibicijo. Tukaj imamo naravnost klasični zglede, kako je gospodarska kriza posejšala avtonomistične pokrete. Vasaj za Škotsko je jasno, da bi uvedba politično-upravne avtonomije pomenila najučinkovitejše sredstvo, da se gospodarska depresija čimprej premaga, da narod sam zaščiti svoje interese in združi vse svoje sile za dvig in izrabo svojih velikih gospodarskih zmožnosti. Modra in trezna Anglija pa je porok, da se bodo želje Škotov izpolnile, ker so v korist vsega imperija.

Huda rudniška nesreča

Budimpešta, 29. dec. Z. Iz južne Madjarske poročajo o katastrofalni nesreči, ki se je pripetila v nekem rudniku, v katerem je našlo smrt 13 rudarjev. Nesreča se je zgodila v premočniku pri mestu Nagy Manyok na severnem obronku Gaje Mecsek v globini 150 metrov. Eksplozijo so povzročili plin. 13 rudarjev je bilo mrtvih, 14 pa hudo ranjenih. Nagy Manyok leži v bližini mesta Bonyhada kakih 30 km severozahodno od Pečuha.

Umestna odredba praškega nadškofa

Praga, 29. dec. tg. »Lydovi listi« objavljajo očitno v pričakovanju bodoče razprave o zakonskem načrtu glede odprave plodu izjavo praškega nadškofa dr. Kasparja, ki označuje odpravo plodu kot največji zločin. Mater, ki odpravlja svoj telesni plod, in vse osebe, ki ji pri tem pomagajo, bodo začle hude cerkvene kazni. Izbolne bodo in se jim ne bodo smeli deliti nobeni zakramenti več. Ne smejo se udeleževati božje službe, tudi ne smejo biti krstni in birmanjski botri, zanje se ne smejo brati nobene sv. maše in opravljati nobene molitve.

Prepovedana nemoralna igra

Berlin, 29. dec. tg. Igra: »Bog, cesar in kmet« se je morala na zahtevo poštnih krogov odstaviti z dnevnega reda. List »Angrif« se izjavlja proti policijskemu dovoljevanju predavanja nesramnih slik in zahteva, da državni notranji minister čimprej napravi konec takim predstavam. »Germania« je že pred daljšim časom grajala, da se s predstavami, ki ponižujejo papeža, žali veraki čut katoličanov. Ker se je bilo bati, da ne bi narodni socialisti predstave s silo onemogočili, je policijska direkcija povabila k sebi ravnatelja nemškega gledališča, ki je izjavil, da bo predstavo ukinil, do tedaj pa ostane nemško gledališče zaprto.

Konferenca borz dela

Zagreb, 29. dec. Z. Kakor znano, imajo javne borze dela v naši državi vsako leto skupno konferenco. 27. t. m. se je pričela v Zagrebu konferenca javnih borz dela pod predsedstvom dr. Marija Krmpotiča, inspektorja ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Počani so bili razni referati, nakar so razpravljali o proračunskih javnih borz dela in osrednje uprave za posredovanje dela za bodoče leto, ki je določen na 12.730.000 Din. Proračun javne borze dela v Belgradu znaša 2.490.000 Din, v Zagrebu 3.547.000 Din, v Ljubljani 2.011.000 Din, v Splitu 700.000 Din, v Sarajevu 1.431.000 Din, v Novem Sadu 1.388.000 dinarjev, osrednje uprave pa 1.561.000 Din. Končno znaša še proračun delavskega zavetišča v Sarajevu 105.000 Din. Po seji so bile sprejete razne resolucije o sodelovanju javnih borz dela z neobrtnimi borzami dela kakor tudi resolucije finančne komisije. G. Hamardzi iz Novega Sada je obširno poročal o stanju kmetijskega delavstva v Vojvodini. Na koncu je predsednik dr. Krmpotič izjavil, da centralna uprava sprejema resolucije in da se bo potrudila, da izvršuje v tem smislu svoje naloge.

Devize za študente

Belgrad, 29. dec. AA. Finančni minister je odredil: 1. da se dovoli izdajanje pooblastil za nabavo deviz in valut za vzdrževanje študentov-stipendistov raznih ministrstev in fondov in prosvetnih dobrotnikov, ki študirajo v inozemstvu, ne glede na število vpisanega semestra; 2. da se dovoli izdajanje pooblastil za nabavo deviz in valut za vzdrževanje v inozemstvu tistih študentov, ki obiskujejo takšne fakultete ali šole, kakršnih v naši državi ni, pod pogojem, da imajo na dotični fakulteti ali šoli najmanj štiri semestre, ne večavi žamskega semestra šolskega leta 1932-33.

Osebnosti

Belgrad, 29. dec. I. Z redom Belega orla V. stopnje je bil odlikovan Damjan Branković, predsednik Zdrženja trgovskih agentov in komisijonar za Belgrad. — Danes je prevzel mesto načelnika za srednje šolstvo v prosvetnem ministrstvu Balužić, ki je bil do sedaj gimnazijski ravnatelj v Novem Sadu. — Diplomirani gradbeni inženjer Sreško Pust iz Ljubljane je z odlikom ministrstva za trgovino in industrijo prestavljen za uradniškega pripravnika na državno tehnično šolo v Novem Sadu.

Blaznost japonskega militarizma

Polovica proračunov za vojsko

London, 29. dec. Medtem ko evropski narodi sastonj fakajo, kdaj se bo začelo razoroževanje, o katerem se že vsa leta po vojni brez uspeha posvetujejo diplomati v Društvu narodov, proračuni vseh držav za nastopajoče budžetno leto vprav drastično odkrivajo pravo miselnost vodilnih državnih politikov. Vsi proračuni velikih držav kažejo, da je za vojsko namenjenih 30 do 40 odstotkov vseh državnih dohodkov, najvišji pa je vojaški proračun baš tiste države, ki največ govori o potrebi splošne razorožitve in miru, to so Združene države Severne Amerike, ki so namenile v vojaške svrhe celih 42 odstotkov svojega budžeta!

Takoj za Ameriko pride Japonska. Tukaj so visoki izdatki za imperialistične namene kliče tem bolj značilni in tem bolj obsodbe vredni, čim bolj narašča japonski državni deficit, čimbolj propada industrija in trgovina in čimbolj obupno se pridni japonski kmetič bori za svojo obstojnost. Razpoloženje na Japonskem je sicer zelo patriotično in veselo in skromna narava japonskega naroda zastrira dejansko bedo, toda objektivni učinki gospodarske depresije se na Japonskem poznajo tako, da jih ni mogoče utajiti. Kmečka beda je v mnogih provincah privedla naravnost do lakote najbednejših slojev. Skromni življenjski standard prebivalstva nevdržno pada in v mestih so male in najmanjše trgovine puste ali zaprte. Velika trgovina trpi pod popolnim polomom izvoza v Kitaj, ki japonske proizvode sistematično bojkotira. Sam predsednik japonske banke govori o nevarnosti za

valute in bati se je strahovite inflacije.

Kljub temu pa so letos izdatki proračunani za 25% višje nego lani, čeprav je že višina lanskih izdatkov vzbujala pomisleke. Dočim so se dohodki radi naraščajoče davčne slabosti prebivalstva močno znižali, zahteva vlada za vojaško akcijo v Mandžuriji celih 185 milijonov jen, za nove oborožitve pa nič manj ko 240 milijonov! 40% proračuna je namenjena za armado in mornarico. Za pomoč kmetom je določenih 200 milijonov in ker ni misliti na nove davke, bo treba natiskati nove banknote in najemati posojila, kar pomeni, da bo državni dolg Japonske v enem letu narasel za eno milijardo jen. Vsled stanja jena pa se bodo že obstoječi zunanji dolgi povečali za 50%, to je od 6 milijard na 15, radi česar se je bati katastrofalnega padeja jena.

Med tem pa v Japonski gradijo novo križarko 10.000 ton, o kateri japonski tisk ponosno križarka, da bo predstavljala najhitrejšo in najmodernejšo vojno ladjo sveta...

Ako znašajo vsote, ki jih bo izdala ameriška unija za svojo armado in mornarico, 42% vseh državnih dohodkov in ako znašajo izdatki za imperialistično okupacijo Mandžurije 40% japonskega proračuna, potem je pač čisto naravno in neizogibno, da se morajo oboroževati tudi ostale države. Spriče imperialističnih namenov Italije na Balkanu in spriče njene težnje, da bi dosegla hegemonijo v srednji Evropi, postavljajoč se na mesto bivše avstrijske monarhije, ni čuda, če mora tudi Francija,

kojo proračun iskazuje, kakor nam je povedal g. finančni minister Cheron, 16 milijard frankov, ki se bodo morale kriti s posojili in podobnimi finančnimi operacijami, skrbeti za svojo varnost in obrambo, čeprav je svoj vojni proračun za bodoče leto precej znižala. Pripravi pa se je treba, in v kratkem bo zaplula po morju najnovejša francoska križarka s 8 topovi kalibra 830 mm in 16 topovi 155 mm. Zanimivo je zdaj samo še to, kako izgledajo tozadnje številke v budžetu Velike Britanije. Iz vsega pa je jasno razvidno, da se Evropa ni še nikoli tako silno in naglo oboroževala, kakor se oborožuje ob zatonu leta 1932 in ob nastopu leta 1933.

Tokijo, 29. dec. AA. Vojno ministrstvo objavlja noto, v kateri pojasnjuje glavne obrise vojaške reforme. Te izpremembe bodo stopile v veljavo, čim bo parlament sprejel novi državni proračun. Naloga teh reform je ta, da obnovi japonsko vojsko, jo modernizira in postavi na enako stopnjo, kakor vojske drugih držav. Vrh tega bodo efektivni povečani, tako da bo mogla japonska vojska vzdrževati red in mir v novi mandžurski državi.

Bruselj, 29. dec. AA. V zbornici je o priliki razprave o vojaškem proračunu za leto 1933 izjavil minister za narodno obrambo, da obstoja vojna nevarnost neizpodbitno vse dotlej, dokler ni preskrbljeno vse potrebno za varnost meja. Zato je minister proti vsakemu znižanju vojaških čet.

Španska bolezen se širi

London, 29. decembra. AA. Španska gripa se je preselila iz Španije v Veliko Britanijo, kjer divja v obliki prave epidemije. Posebno hudo je prizadeto prebivalstvo v pokrajini Portsmouth, kjer trpi predvsem poštna služba zaradi obolelosti poštnih uslužbencev. Kakor v Veliki Britaniji, tako pa divja zdaj epidemija gripe tudi v Zedinjenih državah Severne Amerike. Po podatkih higijenske službe je obolelo v 35 državah USA 43.997 ljudi na gripi. V samem New Yorku je nad 10.000 bolnikov.

Zalostno in veselo obenem

Dublin, 29. decembra. AA. Glede rebeljskih poslov je bilo te dni med Anglijo in Irsko doseženo soglasje in sodelovanje. Irska vlada je namreč prosila Anglijo, naj ji posodi rakla. Ta je davi opravil svoj posel in obesil Irca Patricia Mc Dermotta, ki je bil obsojen na smrt zaradi umora brata.

Drobne vesti

Atene, 28. decembra. AA. Oblasti so dobile poročila, da je prišlo v Grčijo več izozemskih anarhistov. Listi doznajajo, da so hoteli izvršiti atentat na predsednika republike Zaimisa. Obmejne oblasti in pristaniška nadzorstva so dobila ukaz, da morajo posebno paziti na tučce, ki hočejo v Grčijo.

Monakovo, 29. decembra. AA. Kongres hitlerjevske omladine, ki bi se moral vršiti v Gottho od 30. decembra do 4. januarja, je bi odgojen.

Berlin, 29. decembra. AA. V berlinskem predmetju so se vnovič spopadli komunisti in nacionalni socialisti. Z obeh strani so streljali z revolverji, 4 osebe so bile ranjene. Policija je aretirala 60 ljudi.

Krakov, 29. dec. I. Danes so dospeli v Krakov jugoslovanski časniki na svojem izletu na Poljsko, ki ga je organiziral odbor antante poljsko-jugoslovanskega tiska. Na postaji je goste pozdravil predsednik krakovskega časnikarskega sindikata Flah in več drugih časnikarjev, nakar je v imenu jugoslovanskih časnikarjev odgovoril in se zahvalil za sprejem živanevič. Jugoslovanski časnikarji so zvečer prisostvovali predstavi v krakovskem gledališču.

New York, 29. decembra. AA. Po zakasnelnem poročilu iz Mexica je potres dne 19. decembra popolnoma uničil naselbino Tomatlan v pokrajini Jalisco, 29 oseb je pri tem našlo smrt, kakih 50 je zadobilo hude rane.

Varšava, 29. decembra. AA. V okolici Piotrkova je sedem brezposelnih delavcev prenočilo pod kozolecem. Iz nepredvidnosti je en delavec vrgel ogorek cigare v stran, ne da bi jo ugasil. Kozolec se je kasneje vnel in zgorel do tal. Vseh sedem nesrečnih delavcev je zgorelo pri živih telesih.

Pariz, 29. dec. AA. Francoski letalec Lefevre je komel svoj polet iz Pariza v Saigon v 10 dneh in 10 urah. Kdor bo tekom 1. 1933 preletel to progo v najkrajšem času, dobi posebno nagrado predsednika francoske republike.

Hamburg, 29. dec. AA. Policija je iznenadila na cesti 4 komuniste, ki so skušali v neko hišo prenesti več zabojev raznega orožja in municije. Po preiskavi sosednih hiš je policija zaplenila zalogo orožja in municije in aretirala sedem komunistov, zaplenjenih v to akcijo. Zdi se, da gre za organizatorje političnih pobjev.

Poziv

Ljubljana, 29. decembra. AA. Banka uprava razglasi: V zvezi z razglasom o odnosno s pozivom banke uprave za prevzem osirotelih in zapuščenih otrok v brezplačno oskrbo ali pa za svoje, se vabijo iz okrajev Maribor dozni in levi breg, Prevalje, Slovenjgradec, Ptuj, Ljutomer, Dolnja Lendava in Murska Sobota, ki žele sprejeti kakega otroka, naj se oglase osebno ali pa pismeno pri upravi banovinskega Dečjega doma v Mariboru, Strossmajerjeva ulica 4.

Božič v Rusiji

V znamenju protiverske kampanje — Ljudstvo naj slavi prehod v drugo petletko

Rusija, ki nam je o božiču zmiraj nudila toliko svojih verskih in narodnih lepot v proslavi tega našega največjega praznika, praznuje letos znova božič v tugi in trpljenju. Sovjetska Rusija je letos veličastno praznovala petnajstletnico sovjetskega režima, petnajstletnico rdeče armade in petnajstletnico sovjetske ustave. Krščanski mase ruskega naroda pa znova obhajajo petnajsto obletnico tiranskega oviranja najlepšega praznika ruske liturgije. Znova je bilo prepovedano prodajati božična drevesa po moskovskih in leningrajskih ulicah. Lanskoletne kazni za vsakega, ki bi imel božično drevesce v hiši, ko letos se poostrene, ker nepotrebno ugonabjanje smrečja škoduje napredku petletke. Tudi noben ruski državljan danes ne sme biti več toliko neznoduten, da bi ob božičnem drevescu smel pozabiti le za trenotek načrte in cilje druge petletke, ki ravno letos ob božiču začenja svoje drugo leto. Zato sta tudi oba božična dneva stroga delovna dneva in stoliščeno delavcev je bilo zažreženo s takojšnjim odpustom iz službe, ako na božične dneve izostanejo od dela.

Pa tudi gospodarska politika vlade je taka, da bodo po višji odredbi moskovske in leningrajske ulice za božič še borišče nego običajno. Ves presežek božičnega smrečja se je dirgiral na litovsko in poljsko mejo, kjer obenem s dovozom perutnine iz Povolžja in Ukrajine čaka na pristunost za poplavo evropskih trgov. Značaj verskega praznika mora popolnoma izginiti iz ulic in javnega prometa; da se slavi božič še nekje daleč v revolucionarnosti zakonitih tradicij, naj dokazujejo maškeradni pohodi mladinskih protiverskih organizacij po moskovskih ulicah in trgih. Leningrajska organizacija brezbožnikov priredi na oba božična dneva »velike manifestacije proti božiču«. Te manifestacije naj se vršijo pod sledečo parolo: »Zaključimo uspešno prvo leto druge petletke! V več ko stotisoč izvodih izhajajo lepaki, ki jih 50 delavskih brigad raznaša v vse predele Moskve in Leningrada. Posebne brigade so bile odposlane na sever med lesne delavce, k ribičem v Povolžje. Snov za te lepake se zbira v brezbožnih muzejih, ki se nahajajo v bivši Izakovi in kazaranski katedrali in katerima se je sedaj pridružil še nov muzej, ki je bil nameščen v Vladimirovi katedrali. Ti trije brezbožni muzeji prirede hkrati ob istih dnevih trideset letičnih brezbožnih razstav, ki naj ob praznikih prelete vse delavske klube, vse tovarne in vse ljudske šole, da se predvsem deca navzame protiverskega duha.

Moskovska zasebna trgovska podjetja morajo iz lastnih sredstev s svojimi nastavljenici prirediti brezbožne pohode po ulicah. Po vaseh in manjših mestih pa, kjer bi se protiverska slika

Belgijski primer

Jutro se je šele po dobrem mesecu spomnilo »Slovenčevnega« triumfirajočega članka o uspehu belgijskih katoličanov pri zadnjih volitvah. Še bolj stara kakor ta članek je seveda gospodarska in finančna kriza v Belgiji; kljub temu razpravlja »Jutro« o njej šele zdaj pač z namenom, da lahko pride do zaželenega zaključka: niti katoliško-liberalna koalicija, v kateri imajo pretežno večino katoliški ministri, ni mogla odpraviti krize in vsega v svoji borbi za uravnovešanje državnega gospodarstva po enakih sredstvih in ukrepih, katere pri nas čisto naravnost strupeno kritizirajo in napadajo ravno iz onih krogov, ki hočejo veljati za somišljenike v Belgiji vladajoče stranke.

Ko je naš urednik pisal »triumfirajoč« članek, je pač samo ugotovil in že zaradi poklene objektivnosti je moral pribiti pravi trijumf katoliške stranke, ki je bil toliko večji, ker so prav liberalci izzvali volitve, ki v nje katoličani niso hoteli in v katerih so bili liberalci tepeni. Pisu niti zdaleč ni prišlo na misel, da bi aludiral s tem člankom na naše domače razmere in jih primerjal z belgijskimi; saj je prav »Jutro« s svojim »Belgijskim primerom« pokazalo, kako težko je vzporediti naše razmere s tistimi v bogati Belgiji — ki ima poleg tega tudi vse drugačno politično in kulturno zgodovino za seboj — ko je trdilo, da se primanjkljaj v državnem proračunu bolj čuti v Belgiji, kakor pri nas, ker je število njenega prebivalstva manjše kakor število prebivalstva v Jugoslaviji. Drugi kraji, drugi ljudje, drugačne kulturne, politične in tudi gospodarske razmere, ki zahtevajo drugačno politiko! Zato nismo hoteli potegniti vzporednice med nami in Belgiji in je tudi zdaj ne bomo. Samo v dopolnilo »Jutrovega« »Belgijskega primera« bi radi še dodali kratko skico sedanjih kulturnih in političnih razmer v Belgiji, ki naj pokaže položaj katoličanov v resnični luči. Kajti nikakor nečemo

delati krivice ne belgijskim katoličanom, ki bi jim sicer lahko kdo očital brezdelje, češ, da so samo reševali gospodarsko krizo in se za druge probleme niso brigali, kakor tudi ne belgijskim liberalcem, ki bi jih sicer kdo lahko po krivici staval pod obtožbo, da so se napram katoličanom v koaliciji kazali neestrpne in reakcionarne. Naj n. pr. takoj ugotovimo, da so belgijski liberalci umaknili svoj veto proti državni podpori katoliških šol in tako omogočili svobodno zasebni tvorik ter s tem dali dober zgled svojim somišljenikom drugod po svetu.

Katoličani so res igrali važno vlogo v političnem življenju Belgije, pa naj so sodelovali v koalicijski vladi vseh strank, katoliške, socialistične in liberalne ali samo katoliške in liberalne. Pri volitvah zberejo vsakokrat skoraj polovico glasov vseh vpisanih volivcev. Priborili so si konfesionalno katoliško šolo, ki jo podpira država in ki ima pravico javnosti. Flamci tvorijo danes najaktivnejšo silo njihove stranke. Ti so napram Valoncem prav v tem letu uveljavili vse svoje narodnostne pravice in flamsčina je danes povsem enakopraven državni jezik v šoli in uradu kakor francoščina. Te dni je bil imenovan za poveljnika generalnega štaba gen. Nuyten, ki je tudi v vojski uveljavil narodnostno načelo in osnoval ločene flamske in valonske bataljone. Tudi sicer je Belgija zgled države, kjer je vsem državljanom zagotovljeno uživanje državljanjskih svobod.

Če so belgijski katoličani uvideli, da si s sodelovanjem v vladi lahko zagotovijo pravice, ki bi si jih sicer ne mogli, je pač človeško, da se vladne odgovornosti kar nič ne otepajo. Nikakega dvoma pa ni, da bi takoj izstopili iz koalicije z liberalci, ako bi jim ti hoteli krati katerokoli temeljno državljansko pravico in bi n. pr. zahtevali, da se odpravi svobodna šola, ter bi tako po nepotrebnem izzvali kulturni boj.

Beneški levi tulijo naprej

Francoska lekcija Italiji

Pariz, 29. decembra. AA. Italijansko časopisje zadajuje s svojo kampanjo proti Jugoslaviji zaradi poškodbe trogriških levov.

Pričakovalo se je, da bo mirno in dostojno pojasnilo jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Jeličiča prekinilo to bučno debato, in to še posebej zaradi tega, ker jugoslovanska vlada in jugoslovanska oblastva sploh niso zapletena v afero razbitih levov in ker so bili krivci prijeti in primerno od jugoslovanskih oblastev kaznovani.

Tako se začena članek, ki ga objavlja davišnja »Ere Nouvelle« o uničevanju zgodovinskih spomenikov v Italiji. Nato nadaljuje članek:

To napadalno stališče fašističnega časopisja dokazuje, da skuša to časopisje izrabiti za primer kot razlog, da zastrpi odnose med obema jadranskima državama in da pripravi italijansko javnost, italijanski narod in mednarodno javnost še na druga iznenađenja.

Ideja zbliznanja z Italijo še vedno živi

Pariz, 29. dec. tg. Francoska vlada je sklenila »beraj, da se na mesto pokojnega poslanika de Beaumarhaisa imenuje senator de Jouvenel za francoskega poslanika v Rimu. To imenovanje velja zaenkrat samo za 6 mesecev. Po tem roku se bo moral de Jouvenel odločiti ali za parlamentarno ali pa za diplomatsko službo. Italijanska vlada je že izdala svoj agremen za de Jouvenela kot novega poslanika v Rimu, ki bo svoje novo mesto najbrž nastopil sredi meseca januarja. De Jouvenel je znan v inozemstvu posebno po svoj aktivnosti kot specialist v Zvezi narodov in za razorožitev. Njegovo imenovanje se smatra za jasno znamenje za poizkus politike zbliznavanja med Francijo in Italijo.

Pogodba z Italijo se obnovi

Bukarešt, 29. dec. tg. Ministrstvo za trgovino in industrijo objavlja komunikate, da se pogajanja za italijansko-romunski dogovor o kliničkem prometu bližajo koncu in da bo Romunija v najkrajšem času podpisala ta dogovor. — V političnih krogih se z velikim optimizmom preoaja vprašanje, ali se bo obnovila prijateljska pogodba med Italijo in Romunijo. Zunanji minister Titulescu, ki biva sedaj v

St. Moritzu v Švici, bo 7. januarja odpotoval v Pariz, potem pa najbrž v Rim, da podpiše novo prijateljsko pogodbo z Italijo.

Delo na spravi z Indijo

London, 29. dec. tg. Po zaključku konference za okroglo mizo v Londonu se računa s tem, da bo prišla velikopotezna amnestija za politične jetnike v Indiji. Ta amnestija naj bi predvsem prinesla zopet svobodo Gandhiju po skoro enoletnih zaporih. S tem hočejo na eni strani ustvariti ugodno razpoloženje za presojo angleškega ustavnega načrta za Indijo, na drugi strani pa zagotoviti sodelovanje kongresne stranke za delovanje združenega stalnega odbora. Kakor se čuje, se namerava tudi izvršiti izprememba v osebnosti indijskega podkralja. Lord Wellington, ki je izvajal politiko močne roke, bo menda odstopil in ga bo najbrže nadomestoval koncilijantni lord Lothian. Kot pogoj za to, da vlada izpusti Gandhija, bo zahtevala od njega, da med razpravo o vladnih predlogih ukline državljansko nepokorščino. Gandhi je opustil tudi svoj namen, da bi ob novem letu zopet začel stavko s gladovanjem.

Vatikan, 29. decembra. AA. Papež je danes dopoldne sprejel odpravnika poslov Poljske in Jugoslavije, ki sta mu voščila za praznike in za novo leto.

Kmetijsko družbo so razpustili

Ustanovitev zadruga „Kmetijska družba“

Ljubljana, 29. decembra.

Fo 165 letih obstoja se je Kmetijska družba danes razšla. Današnji občni zbor je kljub ugovorom in stvarnim, tehničnim argumentom močne opozicije sklenil likvidacijo družbe ter izročitev družbene premoženja novoustanovljeni zadrugi, ki bo sicer imela tudi naslov »Kmetijska družba«, bo pa v stvari popolnoma nova organizacija, novo pravno telo, ki razen imena in premoženja ne bo imela nič skupnega s prejšnjo Kmetijsko družbo. Izredni občni zbor, ki je bil danes ob 11 dopoldne v dvorani Delavske zbornice in ki je sklepal o likvidaciji družbe, je počel sicer zelo živahno, vendar pa dostojno, ker je opozicija nastopala s skrajno stvarnostjo. Če izjavimo nekaj neokusnih medklincev in namigavanj s strani večine, so bila tudi izvajanja na dostojni višini. Dvorana je bila polna. Občni zbor je vodil dotedanji član s predsedništvom g. Otonom Detela na čelu. Banskoupravo je zastopal b. sv. Zidanšek, policijsko upravo svetnik Kokač, prisoten pa je bil tudi notar dr. Kuhar, ki je kontroliral glasovanje ter pozneje prisotnoval konstituiranju nove zadruga. Verificiranje delegatskih mandatov se je pričelo ob 10 ter je trajalo do 11.

tere imamo, da ne moremo biti za to, da se KD razpusti in da se preosnuje v zadrugo. Zadnji občni zbor ni dal nobenih naročil odboru, da naj gleda na to, da naj se pripravi pot, da se družba razide. Tako postopanje ni videti v nobeni zadrugi. To so razmere, ki so metale slabo luč na družbo, in potem ni čudno, če se pritožujejo, da oblasti ne upoštevajo KD. Odbor je imel čisto lepe naloge, delati za procvit, za napredek kmetijstva, šteti kmetijske interese, varovati premoženje Kmetijske družbe. (Medklince: »Saj to goščemo!«) Da, to goščemo, to je naš namen, toda gospodje, pota niso vodila do tega. (Ugovori.) Premislite, kakšno premoženje je bilo tedaj. Odbor je prodal posestvo na Poljanah in je moral potem celo najeti posojilo pol milijona Din. To je, kar dela slabo luč in nam daje pomisleke. Kar ni kriva družba, niso kriva pravila, ampak so krivi odbori Kmetijske družbe. Pa še nekaj je krivo, to je needinstvo kmečkega stanu, ki je kmečki stan privedla skoraj do prepada. Mislim, da smo danes v težkih časih prišli vsi do prepričanja, da brez edinstva ne bo več mogoče voditi boja za interese našega stanu. (Odobravanje. Ploskanje.) To edinstvo je mogoče doseči le na podlagi Kmetijske družbe, ne na podlagi zadruga. Ali mislite, gospodje, da je v zadrugištvu taka edinstvo? Se več je needinstvo kakor v Kmetijski družbi. Če mislite, da je zato potrebno Kmetijsko družbo spremeniti, se zelo motite. Navajate, da so vzrok za spremembo ovire, ki se stavijo odboru za trgovino s kmečkimi pridelki. Jaz ne vidim ovir. Saj je že sedaj odbor Kmetijske družbe kolikor toliko vnovčeval kmetijske pridelke. Zaradi tega ne vidim vzroka, da bi se Kmetijska družba spremenila v zadrugo. Če spremenimo družbo v zadrugo, postavimo gotovo zaprtega na negotovo stališče, posebno v današnjih razmerah. Danes beremo in slišimo, da se namerava zadržni zakon spremeniti. Danes ne vemo, kaj bo. Kakor beremo v razpravah, je tukaj dvojno mnenje. Eni so za strogo kontrolo, za to, da naj bo v vsaki banovini samo ena zadržna zveza, drugi ne. Če bi bilo več zadržnih zvez, bi pomenilo to needinstvo v zadržništvu. Jaz za svojo osebo imam 30 let temeljite skušnje v zadržništvu. Kmetijska družba je bila in bi morala biti nekaj nadomestek za kmetijsko zbornico, ker Kmetijska družba je bila vedno med zadržništvom in je tudi prav za prav kontrolirala zadržništvu, ker je stala na stališču napredka. Tukaj imam pomislek, da je edina pot iz Kmetijske družbe v kmetijsko zbornico, ki itak mora enkrat priti. Namesto da bi odbor delal za zadrugo, naj bi raje pripravjal pot za kmetijsko zbornico. Mi si ne moremo pustiti očiti, da bi nam javnost rekla, da sinovi razdirajo, kar so zidali očetje.

Demšarjev govor je izval med velikim delom prisotnih burno odobranje. G. Tomc, župan iz Moravč, pristal odbora, je predlagal pod vtisom Demšarjevega govora, naj bi nadaljnji govorniki imeli na razpolago samo po pet minut.

Načelna izjava opozicije

G. Steblovnik iz Šmartna ob Paki je nato med splošno pozornostjo prebral naslednjo izjavo, ki jo je »del članstva sprejel s toplim aplavzom: »V imenu svojim in svojih somišljenikov izjavljam, da smatramo vsled nepravilnih volitev delegatov za neveljavne vse sklepe zadnjega občnega zbora in volitev glavnega odbora ter vse sklepe sedanjega glavnega odbora in da smo se današnjega občnega zbora udeležili samo z namenom, da to svoje stališče ponovno poudarimo in s svojo prisotnostjo pomoremo pravici do zmage. Naše stališče je, da ostane Kmetijska družba taka kot je, da se njeno premoženje varje in množi. Kmetijska družba obstoji že 165 let in se ne da reorganizirati s kratkim »dacc ali »nec, kakor to zahteva od delegatov znana okrožnica Kmetijske družbe, ki se spušča v tako dalekosežne preureditve z motivacijo, da »nihu ne ve, kdo bo po novem letu gospodar družbe. V današnjih gospodarsko tako neurejenih razmerah so reforme, kakor je nameravana, skrajno neprevide in škodljive. Cilj slovenskih kmetov je, da dobe svoje stanovsko svobodno izvoljeno zastopstvo v kmetijski zbornici. Do takrat naj ostane Kmetijska družba kmetova stanovska zastopnica in naj se ne spušča v dvomljive reforme na škodo večine kmetov, ampak naj od slovenskega kmeta zbrano premoženje čuva in ga ohrani za tisti trenutek, ko ga bo kmet potreboval, da si ustvari svoje zbornice. Da to svoje stališče še enkrat poudarimo, smo se udeležili občnega zbora, ne da bi s tem priznali pravilnost ukrepov glavnega odbora.«

Delegat g. Cerne iz Siške

se je na splošno začetju in presenečenju vseh pristajšev odbora tudi izjavil proti razpustu KD: Imam pomisleke. Prvo je, da bi bilo dobro, če bi bil glavni odbor postal pravila vsem delegatom v predčianje. (»Tako je!«) Drugi sem mnenja, da naj inventar, ki se nahaja pri podružnicah, ostane last teh podružnic (»Tako je!«), ker so investirali v podružnice njih člani. (»Tako je!«) Tretjič moram reči, da sem izjavil na oni izjavi, katero so mi poslali, da v principu nisem proti, ampak da ne zapam današnjemu vodstvu Kmetijske družbe, ker se je polemika tekem časa razvila tako daleč, da se je reduciralo premoženje Kmetijske družbe v teku štirinajstih mesecev na 846.000 Din. Gospodje, jaz mislim tako: Ni to prav, ni dobro in ne zdravo, da danes tako množično kmetijski zastopniki zborujejo v Delavski zbornici, ko bi lahko zborovali v kmetijski zbornici. (»Tako je!«) Ploskanje. Živahno odobranje.) Če bi se vsa polemika, kakor se danes vrši po časopisih, dejansko res vršila za napredek kmetijstva, bi se nam ne bilo treba boriti na levo ne na desno, bi lahko korakali naravnost po začetni poti. (Odobranje.) V bodoče želimo: Kakorkoli boste naredili, prosim, da se zaščiti kmetijstvo tako, kakor se štiti vsi drugi stanovi v državi. (Živahno odobranje.)

Govor ministra Puclja

Minister za socialno politiko g. Ivan Pucelj, ki je na občnem zboru zastopal tudi podružnico iz Velikih Lašč, je primerjal gospodarsko življenje kot reko, ki teče vedno naprej in se ne ustavlja. Omenjal je gospodarsko stanje v vseh državah in izrazil naziranje, da je potrebno preurediti gospodarstvo tako, da bo mogoč izvoz naših kmečkih pridelkov na tak način, da bodo imeli korist vsi, ne pa samo nekaterniki. Treba pa je korakati s časom in se okoristiti s kontingentiranjem, ki ne bo trajalo samo pet let, temveč morda še deset let. Imeti moramo močno organizacijo, da pridemo na vrsto. Tudi sam ... nik v nekem listu na celi črti potrjuje, da je ideja dobra in ima samo pomislek, da niso prava pravila. Priznava dalje, da se Slovenci radi

prepirajo. Smatra, da bi bil tudi Steblovnik za idejo, če bi bil drugi odbor. Naglašava, da bo sicer ostalo vse pri starem, da se delokrog družbe nič ne bo zmanjšal, temveč da se bo delo še razširilo ter zato priporoča, da se sprejmejo pravila. Na koncu se izjavlja, da je za to, da se premoženje podružnic vrne podružnicam, ker so ga same nabrale.

Delegat Koroša iz Veržaja je zahteval ustanovitev dveh zadrug Kmetijske družbe, namreč posebno za Kranjsko in posebno za Štajersko, češ, da je struktura kmetijske gospodarstva v obeh položajih Slovenije precej različna. Matko iz Kotnje vasi pa je predlagal konec debate, kar je bilo sprejeto.

Predsednik preide nato h glasovanju o razpustu družbe. (Medklince: »Zalostno!«) Ugovori, da je za likvidacijo družbe potrebna navzočnost polovice delegatov, ki morejo pravomočno sklepati o razpustu družbe le z dvetretinsko večino.

Predlog o razpustu

Delegat Ažman prečita naslednji predlog: »Izredni občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani dne 29. decembra 1932 pooblašča gospode Otona Detela, Iva Sancina, Lovra Petovarja, dr. Spiller-Muysa in Milana Mrovčeta, da sestavijo zaključni račun in bilanco družbe ter izroče premoženje družbe z aktivni in pasivi novoustanovljeni zadrugi: Kmetijska družba v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo s sedežev v Ljubljani, ali pod slično tvrdko, ter da podpišejo potrebne listine in izjave za vpis lastniške pravice pri družbenih zemljiščih na ime nove zadruga, ki prevzame vse premoženje družbe.«

G. Steblovnik zahteva poimensko glasovanje. Delegati nato glasujejo ter se izjavljajo za ali proti predlogu. Pri tem pride tudi do značilnih pomot. Med drugim sta bila izpuščena celo Petovar in Prijatelj, ki sta glasovala naknadno in pozneje kot delegati njihovih okrajev. Burni protesti s strani opozicije pa nastanejo, ko so pričeli glasovati tudi odborniki. Tako so glasovali tudi tisti odborniki, ki so že prej glasovali kot delegati podružnic, torej so imeli dva glasa. Predsednik in odbor sta se namreč postavila na stališče, da imajo taki delegati po dva glasa, enega namreč za podružnico, drugega pa kot odborniki. Predsednik tudi prečita pravila, ki sicer priznavajo odbornikom pravico do glasovanja, nikjer pa ni izrecnega določila, da smeje odborniki dva krat glasovati. Brenčič iz Ptujja poudarja: »Vsek sme imeti samo en glas!« Podpredsednik Sancier: »Tako smo vedno glasovali!«

Predsednik Detela ugotovi izid glasovanja: Glasovalo je 248 delegatov, in sicer od teh za predlog 183, proti pa 46. Drugi so se glasovanja vzdrlžali, ker niso imeli pooblastil od podružnic. K glasovanju za predlog pa je pristihlo še 35 glasov odbora. V primeru, da bi prišli na občni zbor prav vsi delegati, bi predlog še težje prodir in še težje dobil dvetretinsko večino, kakor je v danes. Kaj bi bilo šele, če bi obveljali vsi utemeljeni ugovori opozicije o volitvah delegatov pri posameznih podružnicah! Kmetijska družba se je torej na ta način razšla.

Nova zadruga: Kmetijska družba r. z. z. o. z.

Nato je bil kratek ustanovni občni zbor nove zadruga »Kmetijska družba, r. z. z. o. z.«. Vodila sta občni zbor Detela in Mravlje. Večina delegatov je odšla iz dvorane, ostalo jih je le kakšnih 40 v dvorani. Iz nadaljnjih govorov je bilo namreč razvidno, da se je sredi v Ljubljani sestane, kjer so že določili prve člane zadruga.

Detela poudarja in priporoča pristajšim: 40 jih je že pristopilo k zadrugi. 11 tiškovin imam še na razpolago. Podpišite in plačajte 10 Din pristopnega deleža!

Mravlje prečita v naglici pravila nove zadruga. Iz pravil je razvidno, da je teritorij družbe vsa kraljevina, predvsem pa dravska banovina. V pravih je dalje navlečeno, da morejo postati člani nove zadruga vsi dosedajšnji člani bivše Kmetijske družbe, če se pravilno prijavijo in plačajo deleže po 10 Din, toda s pridržkom, da mora glavni odbor odobriti sprejem. Nova zadruga bo imela prav tako podružnice kakor prejšnja, vendar pa bo tudi v bodoče premoženje podružnic zadruga formalno last vse zadruga. Zanimita je tudi določba, da pristopi nova zadruga k »Zvezi slovenskih zadrug.«

Predsednik ugotovi, da je do sedaj pristopilo k novi zadrugi že 58 članov.

Izvoljen je bil nato naslednji odbor zadruga:

Predsednik: Detela Oton, veleposestnik, Pred-dvor-Kranj. — **Podpredsedniki:** Petovar Lovro, veleposestnik, Ivanjkovič, Sancier Ivo, načelnik kmet. oddelka v p. v Ljubljani. — **Člani izvršilnega odbora:** Ivan Grad, Beričev; Ivan Ažman, posestnik in župan, Hraše-Lesce; Fran Hočvar, posestnik, Struge-Dobrepolje; Ivan Pipan, posestnik, Vižmarje-St. Vid n. Lj.; Pesčotnik, živinozdravnik, Ljubljana; Stanko Lonarčič, Nova vas pri Račeku. — **Širši odbor:** Martin Bajuk, Božjakovo-Metlika; Bugar Lavoslav, Kostanjevica; Zorečan Franc, Višnja vas-Vojnik; Florjan Gajšek, Gusečan-Loka pri Zemu; Anton Kernšnik, veleposestnik, Brdo-Lukovica; Albin Koman, narodni poslanec, Vižmarje-St. Vid n. Lj.; Alojzij Kolenc, učitelj in posestnik, Zagorje ob Savi; Stefan Kühar, posestnik, mlin., Puconci; Franc Mastnjak, Dramlje; inž. Franjo Mikuž, Belčinci; Milan Mravlje, narodni poslanec, Ljubljana; Josip Matko, Gotna vas-Novo mesto; Josip Omladič, Polče-Braslovče; Ivan Pucelj, minister, Velike Lašče; Josip Prijatelj, posestnik, Trzin-Mokronog; Ferdinand Roš, Hrastnik; Jozo Rautar, živinozdravnik, Kamnik; dr. Spiller-Muys, agrarni komisar v p. v Ljubljani; Terčelj Stanko, posestnik, Sv. Jurij ob Pesnici; Ivan Urek, narodni poslanec, Globoko-Brežice; Anton Zolšek, Hotunje-Ponikva ob j. ž.; Jakob Zemljak, narodni poslanec, Radenci-Radgona; inž. Franjo Pahernik, Vuhred. — **Nadzorni odbor:** Načelnik: Andrej Zmavec, vinarški nadzornik, Maribor; podnačelnik: Anton Meden, posestnik, Be-gunje pri Cerkljici; člani: Valentin Babnik, posestnik, St. Vid n. Lj.; Ivan Hodnik, Srednja vas v Bohinju; Ivan Rus, posestnik, Grosuplje; Josip Verbič, posestnik, Vrhnika 7; Josip Matijan, posestnik, Vižmarje.

Govorniki so poudarjali, da je odbor prav isti kakor prejšnji odbor »Kmetijske družbe«, ker hočejo vzdržati kontinuiteto s prejšnjim delovanjem. Pride še do majhnega konflikta z Gorečanom, ki hoče sprejeti odborniškega mesta, če ne bo predsednik nadzorstvenega odbora Zmavec, in ne Meden, kakor je bilo v začetku predlagano. Ugode mu.

Zborovanje so zaključili ob 13.45.

SILVESTROVANJE

„LJUBLJANE“

V VSEH DVORANAH HOTELA

UNIO

NA SPOREDÜ: PETJE, GODBA, SALJIVI PRIZORI ITD. // ZACETEK OB OSMIH ZVEČER

Oskrunjeni božični prazniki

Javor pri Ljubljani, 29. decembra.

Naše hribovsko ljudstvo se ne pomni tako žalostnih božičnih praznikov, kakor so bili letošnji. Na dveh krajih so se stekli vinjeni ljudje, v Podmolniku in Javorju je kri skrunila lepoto božičnih praznikov. En mrtvec in več oklanih je bilanca letošnjega božiča pri nas.

V Podmolniku in Dobrunjski občini so na Stefanovo popivali v gostilni tamkajšnji fantje. Ko jim je alkohol zadostil zlezal v glavo, se je začela stara pesem. Nastal je preprij, iz prepira pretep z noži. Dva hudo ranjena so morali odpeljati v bolnišnico. Eden od njih je danes podlegel poškodbam.

V Javorju pri Dobrunjah so se bliskali noži v terek. V ondtoni gostilni so se zbrali domači fantje, med katerimi je bil tudi neki vojak na dopustu. Med fante se je začel vmešavati tudi neki že oženjen vaščan, ki pa je kmalu odšel z ženo proti domu. Med potjo pa se je naenkrat premislil in se vrnil z odprtmi krivcem v gostilno. Želel je mahati okrog sebe in več fantov oklal. Zlasti je poškodoval vojaka, kateremu je razrezal vsjo obleko in mu prizadejal več ran po telesu. Nato so se vsi fantje spravili nad podivjanega junaka noža in ga pobili po tleh, da je obeležal nezavesten. Pri tem so gostilničarju razbili skoraj vsjo opremo. Ker ni v bližini orožniške postaje, se je pretep vršil nemoteno.

Stara zahteva, naj se gostilne, kjer se vrše pretepi, enostavno zapro, je po teh pretepih zopet aktualna in naj se po možnosti izvede. Tudi bi bila na mestu vsa ena orožniška postaja gori v hribeh. Prosta žganjehna naj se odpravi. Le tako bomo morda rešili ljudstvo pred podivjanostjo, ki jo ima na vesti največji sovražnik slovenskega naroda — alkohol.

Muslimanka včasih in sedaj

V priliki Vodnikove družbe za leto 1933 je izšel članek pod zgornjim naslovom, v katerem obravnava profesor Davorin Volavšek sodobni položaj muslimank. Devetdeset letnika je posvečen muslimanki včasih, komaj ena desetina pa muslimanki danes — in še v tej kar mrgoli neoddosti. Ne vem, poučuje li gospod profesor zgodovino, zemljepis, ka-li, vem pa, da ta članek ni niti najmanje posrečen. Vsak gimnazijec že danes ve, kakšen je položaj muslimank v Jugoslaviji, le praktika je v tem članku zamudila vsaj deset let napredka in moderniziranja.

Takoj v začetku članka, kakor tudi na koncu, pisec izrecno poudarja, da so se moderne Kemalove reforme uveljavile le v njegovi državi, dočim milijoni drugih muslimank še vedno čakajo svojega rešitelja, nadaljuje pa, da ima ogromna večina Evropevcv še danedanjsko popolnoma napačne nazore o orientalski ženi. Te napačne nazore pa ima tudi pisec sam, kateri, izgleda, sploh ne pozna načina življenja naših jugoslovenskih muslimank in reform, katere je uvedla naša država.

Ugotovitev v tretjem odstavku, da mohamedankin položaj (!?) označuje v glavnem — med drugim — tudi zagrinjanje obraza, je popolnoma napačna. Koprena nikdar ni bila nekaj tipično muslimanskega, niti splošno orientalskega. V nekaterih krajih Hercegovine muslimanke sploh nikdar niso nosile koprene, niti jo nosijo danes. Nasprotno pa je znano, da je že Penelopa pokrivala lice pred ženini, da je že Salambo v stari Kartagini nosila vel čez lice, da so vse Babilonce vedno nosile kopreno in da so kopreno nosila tudi pri starih Rimljanih dekleta, ker je pomenila devistvo. Odkod potem ugotovitev, da je to nekaj značilno muslimanskega ali orientalskega? Celu muslimanke v večjih krajih prave Mohamedove zemlje niso nikdar nosile kopreno. Danes feredže ne nosi niti ena napredna mohamedanka, ne le v Kemalovi zemlji, kakor ugotavlja profesor Volavšek, nego tudi v Jugoslaviji. Feredža je nemoralna, ker nikdo ne vidi za krinko in so ženam po njo skrivna, nepoštana pota prosta brez strahu. To so uvidele tudi, sicer moralno visoko stoječe, muslimanke same.

Članek je imel vsekakor namen biti informativen, pa je žal popolnoma zgrešil ta svoj cilj. Poudariti moram, da naši bosanski muslimani niso Turki, nego Slovani. Že v davni so se denacionalizirali. Dosejani Turki in domačini-bogomili, kateri so prestopili v muslimansko vero, so jemali za žene pravoslavne in katoličnje. Materinski jezik otrok iz teh zakonov je bil srbohrvatski. Skozi mnoge rodove. In oni so Slovani po prepričanju in čutenju. Muslimanke so sicer kakor vse žene. Nič čudovitega in mističnega ni v njih. Zde se od drugih celo bolj civilizirane, bolj čuteče in res prave žene in matere. Naša država je mnogožestvo že pred leti odpravila in danes takih pojavov pri nas sploh več ni. Profesor Volavšek pa ugotavlja v svojem članku, da je položaj muslimank — razen v Kemalovi Turčiji — v vseh državah, kjer žive muslimani, še vedno tak, kakršen je bil takrat, ko je narod sprejel Mohamedovo vero, kar pa, kakor sem dokazal, ne odgovarja stvarnosti in bi lahko v našem narodu, kateremu je ta prakata namenjena, vzbudil tak opis kaj čudne pojme o položaju muslimank v Jugoslaviji in o državni skrbi za napredek teh krajev.

Pri nas je danes položaj muslimank popolnoma enak položaju katoliških in pravoslavnih žen in so muslimanke že tudi učiteljice, profesorice, zdravnice in tudi na vodilnih položajih raznoraznih ustanov in podjetij, kakor možki ali žene drugih ver.

Jesenice

Film »Triglavske strmine« na Jesenicah. TK »Skalec«, podr. Jesenice, predvaja 30., 31. dec. in 1. januarja v Krekovem domu ob 15, 17 in 20 (razen 31. dec. ob 20 izvezmi) veliki domači film »Triglavske strmine«. V njem nastopajo tudi člani jeseniške »Skalec«. Nikomur ne bo žal, da si ogleda res lepo domače dolo.

Ljubljanske vesti:

Davki v I. četrtletju 1933

Davčna uprava Ljubljana mesto razglasa: V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih se objavlja, da dospje v I. četrtletju 1933 v plačilo: A) dne 1. januarja 1933. I. četrtletni obroki zgradarine pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoznejenih osebe, davka na poslovni promet in vojnice; B. dne 15. avgusta 1933. I. letni obrok zemljarine. Prizadeti davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno in sicer davke navedene ad A) najkasneje do dne 15. februarja 1933. ad B) najkasneje do dne 15. avgusta 1933.

Uslužbeni davki morajo pobrati, odnosno odvzeti davčni upravi s seznamom vsi delodajalci, ki zaposlujejo preko 20 uslužbenecv, kakor tudi vse države in samoupravne institucije in načeloma družbenemu davku zavezane osebe ne glede na število zaposlencev najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Ostali delodajalci pa morajo pobrati uslužbeni davki v davčnih znakih tako, da jih ob vsakokratnem izplačilu mezde nalepijo v davčni knjžički na zato določenemu mestu in uničijo z žigom ali svojeručnim podpisom. (Čl. 98., 99., 100. zak. in pravilnik o neposrednih davkih).

Davek na neoznejen osebe, katerih mesečni prejemki znašajo več kot 2.500 pa morajo vsi delodajalci brez izjeme odpremiti v istem roku davčni upravi v gotovini.

Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pobirati davke na rente po čl. 71. zakona o neposrednih davkih, morajo odpremiti pobrane zneske po seznamu najkasneje v 45. dneh po preteku vsakega

polletja, torej za I. polletje do vstetega 14. avgusta 1933, II. polletje do vstetega 14. februarja 1934.

Davčni zavezanci splošnega davka na posol. promet po zakonu z dne 31. januarja 1922, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za IV. četrtletje 1932. najkasneje do 30. januarja 1933.

Davčni zavezanci skupnega davka na posol. promet, po zakonu z dne 12. julija 1930., ki so izbrali način plačevanja po vplačilih v gotovini in menicah, morajo polagati odplačila po prometu prejšnjega meseca v 20 dneh po preteku vsakega meseca z mesečnimi prijavi, oni pa, ki so izbrali za podstavo obračuna promet po fakturah pa v 50 dneh po preteku vsakega meseca.

Dokler se ne izvrši odmera davkov za tekoče leto se morajo plačevati po davčnem predpisu iz prejšnjega leta (čl. 147.).

Davek novih davčnih zavezancev in novih davčnih predmetov se mora plačati najkasneje v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

Kdor ne plača dospelih obrokov do skrajnega plačilnega roka, mora plačati od tega dne pa do dne plačila 6% ne letne zamudne obresti in proti njemu se uvede izvršilno postopanje, ki je v zvezi s sledečimi stroški: a) za pismeni opomin ena para od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din; b) za rubežen 2 pari od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din in taksa po t. p. 79. taksnega zakona v znesku 5 Din; c) za dražbo taksa po t. p. 81. taksnega zakona.

Kaj bo danes?

Drama in opera zaprti. Jakopičev paviljon: Umetniška razstava. Nočno službo imajo lekarnar: Mr. Bahovec. Kongresni trg 12: mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 24.

Naznanilo!

Oblačilnica za Slovenijo r. z. o. o. z. se je preselila z dnem 28. dec. 1932 z Miklošičeve ceste 7

v poslopje Gospodarske zveze v Ljubljani — Tyrševa (Dunajska) cesta 29

in se ceninam odjemalcem priporoča še v nadalje.

○ Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani se najpopolneje zavajuje vsem plemenitim dobrotnikom, ki so se navzlic veliki krizi, v božičnih dneh spomnili naših onemoglih, bolnih in trepih oskrbovancev ter jim s svojimi darovi še otepšali božični večer in osladili praznike. Iztrgan iz družinskega kroga je marsikdo pozabil na svojo bridkost in se ves srečen prepustil božičnemu veselju. Za vsak darček najskrenejši Bog povrni! — Srečna hvala tudi vsem drugim dobrotnikom in prijateljem našega zavoda za vso naklonjenost in prijaznost, ki so jo nam skazali v tekočem letu. Iz srca želimo vsem prav srečno in blagoslovljeno novo leto!

○ »Cvrček za pečko« na odru Rokodelskega doma. Po slavno znani Dickensovi povesti prirejena igra »Cvrček za pečko« naredi na vseh odrih prav velik vtis. Rokodelsko društvo je igro dobro naštudiralo in jo bo pod vodstvom g. režiserja R. Ganonija vprizorilo na Novem letu dan zvečer. Ker je pričakovati velike udeležbe, priporočamo, da si občinstvo kupi vstopnice že v predprodaji, ki bo v soboto zvečer in nedeljo dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. I. Pričetek igre je točno ob pol 8 zvečer.

○ Kr. banska uprava je dovolila podaljšanje policijske ure za Silvestrov večer za gostilne in kavarne do 3 ponoči za območje mesta Ljubljane.

○ Opozorjamo na razstavo idejnih osnutkov — 78 po številu — za plakat XIII. ljubljanskega velesejma. Razstava je nameščena v izložbi lokala v nebotičniku ob Dunajski cesti.

○ Zglasite 18 letnih mladeničev in starejših nabornikov. Po mestu je nalepljen razglas vojaškega urada mestnega načelstva v Ljubljani, ki pozivlje k zglasitvi: 1. Vseh v Ljubljano pristojnih nabornikov, ki so rojeni 1913. leta ter onih, ki so rojeni v letih 1912, 1911, 1910, 1909, 1908 in 1907, pa doslej še niso bili pregledani, ali pa so bili oglašeni za začasno (privremeno) nesposobne. Zglasiti se morajo najkasneje do 10. januarja 1933. 2. Vseh v Ljubljani bivaajočih, pa drugim pristojnih nabornih obveznikov, ki so rojeni v letih 1907 do 1913. 3. Vseh starejših vojaških obveznikov operative in rezervne vojske, ki so postali iz kakršnega koli vzroka nesposobni za nadaljnje izvrševanje odkazane jim vojaške službe. 4. Vseh mladeničev, ki so rojeni 1915. leta. Podrobnosti zglasitve so razvidne v razglasu, zve pa se zanje tudi v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7. Prizadeti naj strogo pazijo, da pravočasno opravijo svojo zglasovalno dolžnost, kajti vojno-kazenski

Mariborske vesti:

Podpore, dela, kruha

100 delavcem dela — 300 hrane

Na socialno-političnem uradu na Rotovškem trgu je zavadalo po praznikih živahnosti življenje. Predsoba in pisarna je polna lačnih in obupanih obrazov, ki se stiskajo v vrsto ter čakajo ponižno, da pridejo pred uradnika. Vsi prihajajo z isto prošnjo — podpore, dela in kruha bi radi. Število takih prosilcev se množi od dne do dne. Osebe urada ima polne roke dela. Temu je treba obleke, onemu obuvala ali perila, tretji je zopet oče številne družine, ki ga pričakujejo doma v mrzlem stanovanju lačni želodeci in treba mu je dat, kakozne na živila, kurjavo in mleko. Poleg tega je treba pa še ugotovljati, kdo je v resnici potreben in kdo je delamrznik, ki ga je lastna krivda pahnila v bedo. Tozadevni podatki, ki jih imajo v uradu, so precej točni in le redko se komu posreči, da bi po nepotrebnem užival podporo. V tem oziru so resnično brezposelnih najboljša kontrola, ker takoj prijavi vsakega, ki bi se skušal iz dobičkaželjnosti vrinit v njihove vrste. Pod uradnimi prostori socialno-političnega urada se

nahaja obsežno skladišče, ki so ga letos dobra srca izdatno napolnila z obnošeno, pa še porabljivo obleko in obutvijo. Tu se delajo ti predmeti revežem in naval je tolik, da bode skladišče kmalu izpraznjeno. Družinske očete, ki so delazmožni, zaposluje urad pri cestnih delih. Z današnjim dnem je bila zaposlena zopet nova partija takih delavcev, katerih je sedaj skupno 100. Ostali, ki jih ni mogoče zaposliti, pa dobivajo nakaznice na hrano. Dnevno se prehranjuje iz sredstev javne dobrodelnosti 300 ljudi. Število pa narašča stalno. V prihodnjih dneh, ko je pričakovati večjega mraza, pa bo otvoril socialno-politični urad brezposelnim tudi ogrevalnico v prostorih meščanske šole v Cankarjevi ulici. — Dasi so letos Pomožni akciji sredstva precej oblo pritekala in se tudi še sedaj dobro srce Maribora lepo odziva, vendar se je bati, da bo vse to še nedostajalo, da se zajeti huda beda, ki je navalila letos tako, kot še nikdar.

○ Prezvišeni nadpastir, vladika dr. Andrej Karlin, podeli na Kraljevo v tukajšnjih stolnici ob sedmih zjutraj letošnjim novomašnikom prvi višji red.

○ Božičnico, združeno s poučno igro, priredi na Novoga leta dan ob pol petih popoldne tukajšnja Katoliška omladina. Uprizori se trodejanjska verska igra »Trije kralji«. Prireditel bo v dvorani Omladinskega doma.

○ Sportniki za pomožno akcijo. 1. januarja prične v Mariboru nogometni turnir, ki ga prireja mariborski sportni klub v korist fonda Pomožne akcije.

○ Smrt kosi. V bolnišnici je umrl v starosti 42 let uradnik drž. železnic Ivan Zorec. Pogreb blagopokojnega bo danes popoldne ob pol 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — Na Betnavski cesti 18. je umrl vpokojeni železniški kurjač Anton Ratej. Dosegel je starost 60 let. Pokopali ga bodo danes popoldne ob tritretu na 4. uro iz mrtvašnice na magdalenskem pokopališču. — V visoki starosti 79 let je umrla v bolnišnici vdova državnega uradnika gospa Marija Kuralt. Pogreb se vrši danes ob 11 dopoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V bolnišnici je umrl v najljepši dobi 24 let Ivan Heu, posestnik iz Kamnice pri Mariboru. Truplo pokojnika prepeljejo danes v Kamnico, kjer bo pokopano na farnem pokopališču. — Svetila pokojnikom večna luč, žalujícím rodbinam naše iskreno sožalje.

○ Na carinski pošti delajo naprej. Carinsko pošto, ki je v surovem stanju že gotova, bodo v notranjosti gradili tudi že zimo. Pričela so se že instalacijska dela in ko bodo gotova, se bo nadaljevalo z notranjo opremo poslopja, ki bo na ta način na pomlad že prirejeno za vselitev uradov.

○ Nova sekcija SSK Maribora. Sportni klub Maribor je ustanovil posebno kegljasko sekcijo, ki je pričela že poslovti.

○ Za obiskovalce Pohorja, ki gredo v pohorske postojanke silvestrovat, bo vozil jutri mestni avtobus z Glavnega trga do Reke ob

14. uri. V nedeljo vozi avtobus ob 5. uri popoldne iz Reke v Maribor.

○ Velika senzacija za Maribor! Otvoritev radio-postaje v Mariboru. Vsak bo lahko govoril v radiju. Začetek na Silvestrovo ob 8. uri v Zadrzni gospodarski banki.

○ Službe dobe: dober kemičar, nadmojster za tekstilno tovarno, samostojen urarski pomočnik s svojim orodjem, krojač-poslovodja za izdelovalnico perila in en kočijaž. Podrobna posajnsla se dobijo na tukajšnji borzi dela.

○ Obsojen tat in razbojnik. Mali senat je sodil večera delavca Karla Fariča iz Maribora, ki je bil obtožen ropal in treh tatvin. Dne 27. julija je Farič napadel in Kapli na Kozjaku 13 letnega pastirja Alojza Iršiča ter mu s silo odvzel njegovo uro z verčico. Vse skupaj je bilo vredno kakih 65 Din. Tatvine pa je izvršil pri Sv. Križu nad Mariborom, v Jelovcu in v Spod. Radvanju; okradel je svojega vsakokratnega delodajalca. Farič je vse navedene grehe, ki mu jih je očitala obtožnica, trdovratno tajil. Sodniki so mu prisodili 1 leto in 7 mesecev strogega zaoora, ki ga je moral nastopiti takoj.

○ Osnažite hodnike. Mestno načelstvo opozarja hišne lastnike na določila cestno-prometnega reda o snazenju hodnikov in pešpoti od snega in ledu. Hodniki morajo biti po potrebi dnevno posuti s pepelom, peskom ali žagovino. Sankanje po ulicah je strogo prepovedano. Proti krivcem se bo strogo postopalo v smislu tozadevnih kazenskih določil.

○ Um se je omračil čisto nenadoma kemiku tovarne za dušik v Rušah inž. Rudolfu Vladmirju. Mariborska reševalna postaja ga je prepeljala v umobolnico v Novo Celje.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 31. decembra ob 20: PRI BFLEM KONJČUKU.

Nedelja, 1. januarja ob 15: FRIDERIKA Znižana. cene. Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Prvič v sezoni. Gostovanje tenorja P. Burje.

zakon predpisuje za neprijavljence jako huđe kazni. Odsotne ali zadržane mladeniče so dolžni prijaviti njihovi starši, sorodniki, varuhi ali službojalsci, ki so po vojno-kazenskem zakonu soodgovorni zanje.

○ Nesreče pri delu in prometu. V ljubljansko bolnišnico je večerj prišlo sedem ponesrečenecv. Ko je šel pred dnevi v hrib po drva, se je ponesrečil 32 letni posestnik Anton Zueglj iz Drašičev v Beli krajini. Hlod mu je zmečkal desno nogo. — Večera dopoldne je v Zučkovi garaži v Ljubljani udarilo navijalo v obraz 18 letnega mehanika Karla Janeža in ga ranilo. — V Cirčičah na Gorenjskem je padel s skednja 61 letni zasebni uradnik Ivan Gradišek in si zlomil desno roko. — Na Stožicah se je obeh predvečerašnjim popoldne na voz 12 letni delavec sin Stanko Jurman. Deček je padel pod voz in si zlomil desno nogo. — 24 letni delavec Vinčo Čuden od Sv. Križa pri Kranju je padel po stopnicah in si zlomil desno roko. — V Mostah pri Ljubljani je padlo težko nakovalo na nogo 60 letnemu užitarju Valentinu Pavčniku in mu jo srilo. — V samomorilnem namenu si je poglal kroglo iz revolverja v levo stran prsi 33 letni tekstilni mojster v tovarni »Tekstilindustri« v Kranju Viktor Rosignal. Njegovo stanje je nevarno. Vzrok poskušenege samomoura ni znan.

Da bo v dnevih novoletnih nekaj uric res prjetnih, nič ne cincaj, kar naročil vinček, ki ga Slamič točil!

○ Nasilnejši izsledeni. Poročali smo o surovem napadu na brezposelnega rudarja Lukana, ki so ga na Stefanovo zvečer našli ležati nezavestnega in vsega pobitega ter nevarno ranjenega na cesti pri ribniku v Zgornji Soti. Policiji se je sedaj posrečilo izslediti vso pretepaško družbo, sedem prav tako brezposelnih delavcev, ki so vsi brez stalnega bivališča in brez zaslučka. Kakor je Lukan. Vsi nasilnejši so že odromali na sodišče.

○ Trgovca in berača. V hotel Lloyd sta prišla pred dvema tednoma dva mlada hrvatska govoreča fanta, ki sta si tam najela sobo. Starejši, 25 letni Jovo Marič, se je izdal za trgovca s sadjem, mlajši, 19 letni Djuro Gašperič, pa za njegovega slugo. Marič je invalid in je brez prstov na desni roki. Oba sta bila prav tedno obležena in so v hotelu verjeli njunim navedbam. V resnici pa sta oba fanta po Ljubljani — beračila in sicer komaj streljav daleč od hotela. Obiskovala sta razne trgovine in prosila za podporo. Nastopala sta kar se le da samozavestno in se nista zadovoljevala z dinarjem; moral je biti že kováč. Mlašji je na hodniku pazil, če se ne bliža stražnik, starejši pa je obiskoval trgovine. Na Mestnem trgu pa ju je tako zasačil tajni policist, ki ju je aretiral. Marič je na policiji povedal, da je bil že prej v Ljubljani, pred dvema mesecema, in je tu samo na dan Vseh svetih nabral pri dobrih ljubljancih okoli 300 Din. Pri njiju je policija našla še lepe rokavice in sklekono likerja »Chartreuse«. Ne vesta pa, kje sta obobe dobila, ali pa nočeta povedati. Trdita, da sta bila ves čas v Ljubljani stalno pijana in ne vesta, ali sta liker kje kupila ali ga jima je kdo podaril, najbrž pa sta liker kje ukradla. Obema tličema bo policija že pokazala pot iz Ljubljane, toda šele potem, ko so bo z njima zmenilo tudi sodišče.

○ Pumpare, obleke, trnechoat najceneje: A. Preker, Sv. Petra cesta 14.

Celie

○ Oglase za novoletno številko »Slovenec« sprejema podružnica Slovenca še jutri, v soboto do 12 popoldne.

○ Umetniška razstava trojice — Piščančeva, Slapernik in Modic — o kateri smo že poročali, bo odprta še danes in jutri in priporočamo vsem, ki si je še niso ogledali, da ne zamudne te ugodne prilike. Tudi cene razstavljenim slikam niso pretirane.

○ Spominjajte se revežev za Novo leto. Ponovno smo že na tem mestu pisali, kak obseg je zavzel revščina v Celju in njegovi najbližji okolici. Poudarjali smo, da živi tukaj najmanj 2000 ljudi, ki so odvisni od tuje pomoči. Blagajne raznih karitativnih organizacij so prazne in tudi pomožna akcija se bori z velikimi težavami, ker dohodki ne prihajajo v taki meri kot je bilo predvideno, temveč so vsak dan manjši, revežev je pa vsak dan več. Zato je dolžni vsakega človeka, da se za Novo leto spomni tudi katere izmed navoženih ustanov in po svoji možnosti prispeva. Veliko se bo te dni zapravilo za pijačo in druge nepotrebne reči, naj bi vsak čutil in sebi prijetno dolžnost, da bi prispeval malo za reveže.

○ Umrl je v Gaberju, Dečkova cesta 3, Crnko Franc, 80 let, bivši pekovski pomočnik. Naj počiva v miru!

○ Pravilnik za ogledovanje klavnih živali in mesa. Mestno načelstvo je izdalo na podlagi pravilnika za ogledovanje klavnih živali in mesa, izdanega od ministristva za kmetijstvo, z dne 8. septembra 1925 razglas, da se bodo v nedeljo izvajali sklepi občinskega sveta celjskega z dne 28. no-

vembra 1932. Na podlagi tega razglasa obveščamo vse obrtnike in trgovce, ki se bavijo, detudi le postransko, s prodajo mesa in mesnih izdelkov, da si ogledajo ta razglas, ki je nabit na oglašni deski na mestnem magistratu. Odredbe tega razglasa stopijo v veljavo 1. januarja 1933.

○ Nabava brezovih metel. Mestna občina celjska bo nabavila 600 brezovih metel. Pismene ponudbe, kolkovane s 5 Din, je vložiti do 14. januarja 1933 na mestnem načelstvu, soba št. 9. Potrebne informacije daje tehnični oddelek mestnega načelstva.

○ Vajence se spravil nad pomočnika. 19 letnega pekovskega pomočnika Konrada Libena je večera jutraj pekovski vajence v prepiru sunil z nožem, mu prerazil desno stran vrata in mu začel z nožem še en sunek v hrbet. Libena so morali takoj prepeljati v celjsko javno bolnišnico, z istim vlakom je pa tudi orožništvo že pripeljalo v celjske zapore vajenca.

Ptui

Občinska seja. Danes se bo vršila redna seja občinskega sveta. Dnevni red je zelo obširen, ker že dva meseca ni bilo seje. Med drugim pride v razpravo proračun za upravo leto 1933, ukinitve službene pragmatike, redukcija staloča mestnih nastavljenecv in redukcija uradniških prejemkov. Za sejo vlada v javnosti živahnemu zanimanju.

Radi tatvin je orožništvo aretiralo 33 letnega brezposelnega usnjarekega pomočnika Martina B., pristojnega v Maruševcu na Hrvatskem. Mož ima precej grehov na vesti in je predkaznovan. Oddali so ga v zapore okrajnega sodišča.

Kulturni obzornik

Jacques Maritain:

Krščanska umetnost

(Art et Scolastique, VIII.)

Pod krščansko umetnostjo ne razumemo cerkvene umetnosti, ne razumemo po kakem predmetu specificirane umetnosti, cilj določena pravila; torej ne umetnosti, ki je slučaj posebne in sicer odlične uporabe umetnosti. Krščanska umetnost razumemo v smislu umetnosti, ki vsebuje bistvo krščanstva. V tem smislu ni krščanska umetnost noben določen način vrste umetnosti; ne govorimo o krščanski umetnosti, kot govorimo o slikarski ali pesniški, o gotski ali bizantinski umetnosti.

Mlad človek ne bo dejal, da bo študiral krščansko umetnost, kakor bi mogel reči, da se bo posvetil poljedelstvu. Ni šole, kjer bi poučevali krščansko umetnost. Krščansko umetnost določa subjekt, v katerem je in duh, iz katerega izhaja. Je govor o krščanski umetnosti ali o umetnosti kristijana kakor je govor o umetnosti čebel ali ljudi. Je umetnost odraslega človeštvu. V krščansko dušo je vsajena, živi na obrežju žive vode, njeno nebo so teološke kreposti in njeno zdravje je v dihu sedmerih darov sv. Duha. Naravno je, da donaja krščanske sadove.

Vse spada vanjo, nizko in sveto. Njen dom je razsežen, kakor daleč seže človekova delavnost in veselje. Prav tako je lahko vidna v simfoniji ali baletu, filmu ali romanu, krajinskem slikarstvu ali tihožitju kakor v cerkvenih oknih in kipih.

Toda, bo kdo rekel, ali ni torej krščanska umetnost mitos? Ali naj si jo samo mislimo? Ali ni umetnost od vsega početka poganska in tesno v zvezi z grehom, kakor je človek od rojstva grešnik. Toda milost je spet zacelila ranjeno naravo. Nikarte govoriti, da je krščanska umetnost nemogoča. Recite, težavna je, dvakrat težavna ali na kvadrat težka in še bolj, ker je težko umetnik in ker je zelo težko kristjan biti in ker vsa teža ni samo preprosta vsota, ampak produkt med seboj še pomnoženih težav; gre namreč za združitev dvoje absolutnih. Pravite, da postane težkoča trpka, ko živi svet daleč od Kristusa; umetnik je namreč prav zelo odvisen od duha časa. Toda, ali je pogum izginiti s sveta?

In še: če je umetnost — bodi egipčanska, grška ali kitajska — spoznala kjerkoli gotovo slopnjo veličino in čistost, je že krščanska, krščanska in epe, ker je vsak duhovni soj obljuba in primera za božansko primerjavo evangelijsa.

Inspiracija ni samo prisluskovanje mitologije; je in inspiracija in resnična, ki ni od muz, ampak prihaja od živega Boga. Inspiracija je posebno gibanje v naravnem redu, s katero da Prvi razum, če mu je tako všeč, umetniku pameti primerno stvariteljno moč. Vzdigne vse razumske sile umetnosti in se jih poslužuje, človekova svoboda pa je, da se jih poslužuje ali jih uniči. Ta navdih, ki ga pošlje sam Bog, stvarnik narave, je primera nadnaravne inspiracije. Da pa umetnost, ki ni samo in spe, ampak kot posest krščanske, resnično svobodno ustvarjena po milosti, zaživi, se morata združiti oba načina inspiracije z njenim najskrivnejšim izvorom.

Če bočete ustvariti krščansko umetnino, tedaj bodite kristjani in skušajte ustvariti lepo delo, v

katerega položite svoje srce; nikarte pa »krščansko ustvarjati«.

Ne skušajte pa s tem prav za prav nesmiselnim početjem ločiti v sebi umetnika in kristjана. Oba sta eno, če ste resnično krščanski in če vaša umetnost ni od duže ločena po kateremkoli sistemu estetike. Umetnik naj le pride do uporabe za umetnino; prav zato, ker sta oba eno, bo umetnina čisto popolno od enega kakor od drugega.

Ne ločite, ne trgajte svoje umetnosti od svoje vere. Toda kar je ločeno, naj bo ločeno. Nikarte nasilno družiti, kar življenje tako družiti. Če napravite iz svoje estetike verski članek, boste okrasili svojo vero. Če iz svoje pobožnosti ustvarite pravila umetniškega ustvarjanja, ali če se vaša skrb za zgradbo v sad za umetnost spremeni, okrasili boste umetnost.

Umetnikova duša doseže in vseskozi vlada in vodi umetnino; doseči, vladati in voditi pa sme le v umetniškem habitu. Tu umetnost ne trpi delitve. Ne dopušča, da bi se vrnil tuj element, se zraven njega vpostavlil in bi v produkciji umetnine svoje vodstvo z njegovim lastnim pomešal. Vzgojite ga in ustvaril bo vse, kar zmorate. Siliti in nič dobroga ne bo. Krščanska umetnina zahteva prav tako svobodnega umetnika kakor umetnika.

Vsed tega bo le tedaj krščansko, bo le tedaj nosilo v svoji lepoti notranji svet jasnosti mitosti, če bo prišlo iz srca, ki je v posesti milosti. Umetniška spretnost namreč, ki jo hoče doseči in vladati, predpostavljata jasnost stremljenja glede na lepotu umetnine. In če je lepotu umetnine krščanska, potem je zato, ker je umetnikovo stremljenje glede te lepote izčiščeno in ker je v umetni-

kovi duši prisoten Kristus s svojo ljubeznijo. Kakovost umetnine je tu odsvit ljubezni, iz katere izvira in ki kakor orodje giblje umetniško spretnost. Tako je umetnost krščanska iz dna notranjega dviga, ki se zgodi po ljubezni.

Iz tega sledi, da bo umetnina v prav isti meri krščanska kakor je ljubezen živa. Glede tega se ne varajmo; tu je resničnost ljubezni same, ki zahteva premišljevanje v ljubezni. Krščanska umetnina zahteva prav tako svetega umetnika kot človeka.

Hoče, da ljubi, če hoče ustvariti kar bi mogel. Kjer v umetnini ne zveni čisto, krščansko, tam je manjkalo svetlosti ljubezni. »Umetnost zahteva veliko miru,« pravi Fra Angelico, »in za slikanje Kristusovih stvari, moramo s Kristusom živeti.« To je edina beseda, ki jo imamo od njega in kako malo sistemiatična.

Nepodobno bi bilo torej, če bi iskali tehniko ali stil ali sistem pravil ali način ustvarjanja, ki bi bil lasten krščanski umetnosti. Umetnost, ki vzkljeje iz krščanske človeštva in postane velika, najde obilno potov. Toda te umetnostne forme bodo imele vse nekaj sorodnega in vse se bodo bistveno ločile od nekrščanskih, kakor se loči živalstvo z gora od živalstva v ravnini. Pomislimo na liturgijo, ki je transcendentni in vzvišeni vzgled krščanskih umetniških form. Sveti duh božji jo je sam oblikoval, da bi mu ugajala.

Vendar ni sama čisto nespremenljiva; podrejena je času; večnost se pomlaja v njej. Maronitska ali češka liturgija ni rimska liturgija; v nebesih je več žil. Nič ni krasnejše kot slovesna služba; somerno korakanje pred ladjo, ki je veličastnejše kot tek zvezdnatega neba. Cerkev ne išče v tem lepote, niti dekorativnih motivov, ni!

Dnevna kronika

Božična prošnja

V najprošnji potrebi se zaradi večerniške krize nahaja »Dom sv. Terenzije za revne otroke« v Zagrebu. Še več sto timočin je plačani za zgradbo, kar se s malo zaloga še pred koncem leta. Gospodarica tega Doma, mala sv. Terenzija od detota Jezusa, išče pomoči od svojih zvestih prijateljev, botlari s posojili ali milodari; ona bo vam izprošila zato preobitnega blagoslova od božjega Deteta.

Dom sv. Terenzije za napuščene otroke, Zagreb, Vrhovec 85.

Jesenice v egiptovski temi

Jesenice, 28. decembra.

Kako smo Gorenjci navezani na električno razsvetljavo in da bi brez nje posebno na Jesenicah, na tako prometnem železniškem križišču skoro ne mogli zbrati, se je pokazalo posebno v torek zvečer ko je odpovedala banovinska elektrarna na Završnici. Za v popoldanskih urah je počila dovodna cev in pogon stroj je bil valed tega onemogočen. Obrtniki so si morali pomagati z ročnim delom, motorji so obstali. Ko pa se je zmrčilo in ni bilo elektrike še od nikjer, so morali Jeseničani in seveda tudi vsi drugi kraji Gorenjske poiskati svetle ter prižgati. Petrolejskih svetiljk že davno nihče nima v rezervi. A vsak posamezni si je še na kak način pomagal in za silo razsvetil svoje stanovanje, na razsvetljavo delavnic v pravem smislu besede ni bilo misliti, težje je bilo s to zadevo na prometni cesti skozi mesto. Najhujše pa je bilo na jeseniškem kolodvoru in to ravno okrog 6, ko prihajajo večerni vlaki od vseh štirih strani. Vodstvo postaje je nastavilo več železničarjev, ki so po vsem peronu in podvozu svetili z bakljami, da se ni pripetila kakšna nezgoda. Vlaki, ki so vozili v postajo, so živčali in pogled na številne baklje je bil čaroben. Prizor, ki ga je na Jesenicah le redkokdaj videti. Okoli 7 pa se je naenkrat posvetilo, dasi mnogo slabše kot navadno, zakaj, tok je bil baje poslan prav z velenjskega daljnovidca. Kakor smo zvedeli, bo najkasneje v dveh dneh poškodba popravljena in završniška elektrarna zopet v obratu.

Koledar

Petek, 30. decembra: Evgenij, škof; Liberij, škof.

Novi grobovi

† V Novem mestu je umrla gospa Eleonora Smola, roj. Gustin. Pogreb bo v soboto ob 15 na smišeljsko pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljen naše soprijatelj!

Ostale vesti

— Neža bolnikov v bolnišnicah. Banska uprava v Ljubljani je razposlala obširno okrožnico, ki naj bi opozorila tudi širšo javnost o dolžnostih strežniškega osebja v bolnišnicah. V tej okrožnici naglašava banska uprava med drugim, da je dobitnik bolnikov odvisen pretežno od nege, ki so je deložni v bolnišnicah. Nad vse važno za telesni in duševni počutek je ljudomilo in prijazno postopanje z njimi. Nadalje opozarja upravnik in druge posredne starišine strežniškega osebja, da posvečajo načinu postopanja s bolniki osobito pažnjo. Brezpogojno mora biti vsak bolnik neglede na stan, premoženjske razmere, osebne simpatije itd. enako deležen največje pažnje in najboljšega nege. Nihče ne sme imeti občutka, da je zapostavljen. Osebe ne sme sprejemati daril, še manj pa zahtevati kakih nagrad za eventualne posebne usluge. Končno razglasa banska uprava, naj se morebitne pritožbe naslavljajo na upravo bolnišnice, ki je v vsakem slučaju dolžna uvesti preiskavo.

2000 volnenih čepic po 5 Din, 2000 toplih šalov po 10 Din, 1000 svilenih mongol ostankov po 25 D

kakor vse drugo manufakturno blago se dobi po jako nizkih cenah v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15.

erčne ginjenosti. V mislih ima le češčenje in zdravižitev z Odršenikom; iz ljubezni polnega češčenja teče lepota kot prirastek.

Lepe stvari so redke. Kako izredne pogoje si naj mislimo, da kultura družni umetnost in premišljevanje in sicer v istih ljudeh! Pod pritiskom narave, ki se vedno upira, ki brez prestanka razdira, je krščanstvo povsod poglavalno sokove, v umetnosti in v sveti; ni se mu pa posrečilo, razen v srednjem veku in v koliko težkočah in nepopolnostih, ustvarili umetnost po svoji podobi, kakor tudi svet po svoji sliki, in to ni čudno. Klasična umetnost je rodila zelo mnoge občudovanja vredne umetnine. Jeli močnejše torej reči, da imata umetnostna forma, če jo premišljujemo samo na sebi prvotni okus krščanske klime? Je forma, ki se je drugod rodila in je bila presajena.

Ce mora priti v času nedopovedljivih katastrof, ki jih je vzkladal moderni svet, le trenutek, — pa bodi še tako kratek —, čiste, krščanske višje, cvetna nedelja za cerkev, kratek hosana za sina Davidovega, potem je dovoljeno, da pričakujemo za ta leta z živim duhovnim in duševnim vznošom vznik krščanske umetnosti v veselje človeštva in angelov. Ze se zdi, da se ta umetnost naznanja v individualnem naporu nekaterih umetnikov in pesnikov, ki že pol stoletja drug drugemu slede in nekatere štejemo med največje. Ne skuhajmo jih predčasno osvoboditi in rešiti s trudom k soli od velikega gibanja sodobne umetnosti. Njihova umetnost se bo osvobodila vsilila le, če bo vzrasla spontano iz skupne prenovitve umetnosti in svetosti v avetu.

Krščanstvo umetnosti ne olajšuje. Odtegne ji zelo mnoga lahka sredstva, zapre ji pot v premožna mesta, da bi le nivo zvišala. Istočasno, ko zastavlja zdravilne težkoče, jo povšiljuje z notranjo vsebino; spoznati je močnejše lepote, dragocenejšo od luči, da ji, česar umetnik največkrat pogreša, preprosti, mir pred strahom in ljubeznijo, nedolžnosti, ki naredi snov za človeka izobraževalno.

Ali ste že poravnali naročnino?

— Za novoletna voščila se poslužite samo razglednih Kolodvorskega misijona. Dobe se po trgovinah v Ljubljani, Mariboru, Celju in drugod.

— V Službenih novinah št. 302 od 28. t. m. je objavljen »Zakon o trgovinski pogodbi med našo državo in republiko Avstrijo, ki je bila podpisana v Beogradu 9. marca t. l.«, dalje »Zakon o apelacijskih sodiščih in teritorialni kompetenci istih«, ki določa, da sedanja apelacijska sodišča v Beogradu, Skoplju in Novem Sadu, sedanji banški stol v Zagrebu in sedanja višja deželna sodišča v Ljubljani in Splitu postanejo apelacijska sodišča in zadržijo svoj teritorialni delokrog. Poleg navedenih apelacijskih sodišč se ustanovi še apelacijsko sodišče v Sarajevu in bo obsegalo področje sedanjega vrhovnega sodišča v Sarajevu. Končno prinašajo še »Naredbo o ureditvi izplačevanja vlog pri poedinih denarnih zavodih«.

— Licitacijo za prevzem regulacijskih del na notr. Muri razpisuje kraljevska banska uprava dravske banovine za 17. januarja 1933 ob enajstih v prostorih hidrotehničnega odseka, Ljubljana, Stari trg 34-II, kjer so interesentom na razpologo med uradnimi urami načrti in proračuni.

— Prepevedan tisk. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajanje in razširjanje mesečnika »Hrvatska prosvjeta« od 1. t. m. št. 10, ki se tiska v Zagrebu.

— Odkupovanje tobaka. V Mostaru je te dni Uprava državnih monopolov zaključila odkupovanje tobaka. Odkupila ga je za 303.000 kg po 10.70 Din. Lansko leto je bila sezona za tobak mnogo boljša. Tedaj je bilo odkupljenega 600.000 kg tobaka po 12.50 Din za kilogram.

— Pri motenju prebave, bolečinah v želodcu, goretici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženi za delo povzročiti naravna »Franz-Josef« grenčica odprte telesa in poživiti kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavijanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Razglednice Kolodvorskega misijona so zelo primerne za raznovrstna voščila. Ob novem letu pridno sežite po njih!

— Aretiran potepuški tat. Ze pol leta so razne oblasti in sodišča iskala potepuha in tata Petra Avbija. 24 letnega fanteta iz Dol pri Litiji. Za njm so bile izdane kar tri tiralice. Kradel je početi največ v celjskem okraju in bi ga celjsko sodišče najraje videlo. Smola pa je srečala Petra šele v Ljubljani, kjer je na ulici postal pozoren najstražnik, ki se mu je mladenič zdel nekoliko znan in ga je zato povabil na policijo. Tu so seveda kar hitro ugotovili, s kom imajo opraviti in so ga že poslali v Celje, naj tam z njim obratunajo.

— Očetu kradel tisočake in jih zapravil s tovariši. Iz Zemuna poročajo o dohodku, ki na žalosten način razkriva vso moralno pokvarjenost velikega dela današnje mladine. V tamkajšnje nižje srednje šole je hodil iz boljše vasi Surčin komaj 12 letni Franjo P. Zadnje čase je ta sicer miren in resen dečko po raznih lokalnih silno zapravil denar v družbi s svojimi nekaj let starejšimi tovariši. Šolske oblasti so postale pozorne na mlado družbo. Poklicale so mlade veseliake na odgovor in jih pobarale, odkod dobivajo toliko denarja. Naposled so fantki priznali, da je denar kradel doma svojemu očetu Franjo. Njegov oče je svoje prihranke — same tisočake — spraval doma v staro peč, katere niso nikoli kurili. Franjo je to opazil in je, kakor sam pripoveduje, pod vtisom raznih šund-filmov, začel krasti denar iz peči, in sicer tako, da oče ni ničesar opazil. Denar je Franjo vedno delil s svojimi tovariši. Nakupili so si več nogometnih žog, fine volnene športne drese in podobne športne potrebščine. Obiskovali so tudi kinematografe, slaščičarne, gostilne in se soloh zabavali kakor odrasli. Šolske oblasti so uvedle strogo preiskavo in izključile šest članov te družbe z gimnazije, dva pa, ki nista dijaka, pa se bosta morala zagovarjati pred sodiščem. Zanimivo je, da so nekateri izmed mladih veseljakov sinovi zelo bogatih rodbin. Oče nekoga izmed njih je ponudil 10.000 dinarjev, da mu ne izključijo sina iz šole, kar pa seveda ni pomagalo. Franjin oče je obkoldovan za 3000 dinarjev, ker so mu 2000 dinarjev povrnilo starši ostalih pustolovcev.

Literarni drobc

Pisateljski rod tega ali onega naroda je različen i po svoji tradiciji i po svojem družabnem poreklu. Različen je pa tudi odnos pisateljskega rodu tega ali onega naroda do občinstva. Za literarnega zgovornarja je to važno, vsaj biti bi morala važno. Slovenski narod ima primeroma veliko in odličnih pisateljev in pesnikov, toda do danes še nimamo podrobne statistike, iz kakšnih stanov so se ti porodili in kako daleč so segli s svojimi deli v narod, v maso. Razumljivo je, da Slovenci nimamo aristokratskih pisateljev, ker Slovenci niti aristokracije nismo imeli. Razumljivo pa je tudi, da nimamo izrazilo meščanskih pisateljev, ker nikoli nismo imeli svojega, to je narodno zavednega meščanstva. Toda podrobno študijo o tem bi bilo treba še pisati.

Zlasti zanimiva v tem pogledu je francoska, dasi našemu čuvstvanju in deloma tudi naši miselnosti nekak tuja literatura, čeprav nekateri razne povprečne romane kar požirajo.

Značaj francoske literature je bil in je do danes (in je še danes) povsem nacionalen. To ni morda slučajnost in tudi ni iskati izhodišča za to v politično, nacionalno enotno urejeni francoski državi, temveč to poteka iz pokolenja francoskih pisateljev, duševnih in kulturnih delavcev. Ogromna večina vseh teh je iz vplivnih, dobrih meščanskih rodbin. Izmed 300 pomembnih pisateljev zadnjih 70—80 let jih je 260 iz meščanskih rodbin. Le neznatno število je pisateljev iz starih plemiških rodbin, dasi zavzema jo literaturi odlična mesta. Na pr.: Barbey d' Aureville, Gobineau, Hérédia, Régner in njegova žena, Mme. de Noailles, Villiers de l'Isle-Adam, Vogué. Poleg teh aristokratov, med katerimi so Hérodias, Mme. Régner in Mme. de Noailles tujega pokolenja, jih je le malo proletarskih sinov. Naj jih nekaj navedem: Brieux, Hamp, Philippe in Pégy, ki so med drugimi neznatnimi »proletarce najvidnejši. Tujega velikega meščanstva sinovi so Grka Moréas in Psichari, Amerikance Vielé-Griffin, Italijan Zola, Poljak Apollinaire-Kořtrowiecki in črnce René Maran.

Omenjati je zlasti dve nefrancoski (po pokolenju) skupini pisateljev iz francoske literature, Germanskega pokolenja so Maeterlinck (Flamecl),

REVMATIZEM

morete zaustaviti

Neglede nato, so li bolečine v mišicah ali v členkih, SLOAN-ov LINIMENT jih bo odpravil. Brez ularjan — tekoj prodre, greje in umiri. Ne trpite — imajte vedno steklenico pri roki.

Rabite SLOAN-OVO mast proti revmatizmu, išlasu, bolečinam v križu, bolečinam v hrbtu, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam boleznim v mišicah.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine.

Odobreno od Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja Sanitetsko odeljenje z rešenjem S. br. 4497 od 13. marca 1932.

— Kdor kupuje razglednice Kolodvorskega misijona, podpira to socialno ustanovo za varstvo deklet.

— Obsojen upravitelj pošte. Pred senatom okrožnega sodišča v Mostaru je bil pred večerajšnjim obsojen na 3 leta robije bivši poštni upravitelj Nikola Mandić. Mandić je nekoga dne izgubil in z njim vred 85.000 dinarjev. Na Rakuko pa so ga ujeli, ko je hotel pobegniti v Italijo.

— 12 porok v enem dnevu. Na Stefanje se je v katoliški katedrali v Sarajevu poročilo 12 parov.

— Čigan ugrabil ciganko z avtomobilom. V vasi Karanama pri Križevcih živi cigansko pleme Nikolčić. Njihov poglavar Stevo ima 14 letno hčerko Maro, ki je kljub svojim mladim letom izredna lepica in zraven tudi bogata. V dekle se je zagledal čigan Branko iz plemena Gjorgjevičev. Poslal je trikrat k Stevu snubit, toda ta ga je vselej odbil. Branko pa se ni dal kar tako ugnati. Na božič ponoči je z dvema svojima prijateljema vdrl v sobo, kjer je spala Maro. Ugrabitelji so bili oboroženi z revolverji. Mari so zamašili usta z robcem, da ni mogla kričati, in jo odnesli do ceste, kjer jih je čakal avto. Mari pa je posrečilo, da se je med tem opostila robca, ki ji je zatiskal usta, in začela klicati na pomoč. Oče in brat sta se zbudila in takoj na konjih zasledovali ugrabitelje. Ti pa so začeli iz avtomobila streljati z revolverji, nakar sta se preganjalca vrnila. — Oče ugrabilec Mare se je zakel, da bo poiskal hčer, pa magari bi moral iti na konec sveta. Ugrabitelje pa da bo sodil po ciganskih zakonih, četudi bi moral zato v Lepoglavo.

— Ubila se je, ko je po strehah lovila mačko. V torek dopoldne se je v Kisački ulici v Novem Sadu pripetila čudna nesreča. 22 letna mizarjeva žena Julijana Tuha je padla s pet metrov visoke strehe na tla in obležala mrtva s polomljenimi udi. Julijana je po strehah lovila svojo mačko, ki ji je ušla od doma.

— Podpirajte Kolodvorski misijon s tem, da kupujete njegove razglednice.

— Za novo leto napravite svoji soprog, gospodinjici, nevesti največje veselje, ako ji podarite knjigo: Naši gostje. Spisala S. Deodata Kump, učiteljica gospodinske šole. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi je 45 Din. Knjiga obsega 63 strani besedila in 66 slik in je prva tovrstna slovenska knjiga. Velika vzelo, ki se je do sedaj kazala v tej literaturi, bo s to knjigo izpolnjena. Knjiga razpravlja o strežbi (serviranju) pri mizi raznih svečanih pojedinj, banketov, čajank itd. ali pa v domačem krogu med prijatelji in znanci prirejenih pojedinj v manjšem obsegu. Obravnava, kar je treba vedeti o obetih, mizi, namiznem perilu, posodi, namiznem priboru, steklenicami posodi in krašenju miz. Dalje razpravlja o pogrninanju mize, strežbi pri zajtrku, malici, pri kosilu, večerji in routu, kakor tudi o razvrstitvi prostorov pri mizi. Knjigo pripravljamo vsem našim gospodinjicam, učenkam gospodinskih šol in točajev, ter natakarcam in natakarcem.

— »Franz-Josefov« grenčica je dragoceno sredstvo za čiščenje želodca, črev in krvi.

Št. Peter pri Mariboru

Tudi letos se je vršila božičnica v prid ubogim šolskim otrokom. Med župljani se je nabrala precejšnja vsota, nekateri pa so darovali tudi v blagu. Obdarovanih je bilo 47 otrok z obleko in obuvalom, pa še tudi z raznimi dobrotami za lažne želodčke. — V Hrenci je umrl bivši viničar Verlič Simon. Več let je bil navezan na bolniško posteljo. V Kamenšaku pa je umrla vdova-užitkarica Kronvogel Antonija, stara 87 let. Pred par leti je obhajala s svojim

že rajnkum možem zlato poroko. N. v. m. p. I. — Na novega leta dan imajo šentpetrski fantje svojo običajno cerkevno pobožnost. Popoldne pa priredi prosvetno društvo »Skala« članski sestanek, na katerega so povabljeni vsi, zlasti pa mladina. Profesi Kovačič Peter iz Celja bo imel zanimivo predavanje. — Na pobudo sedanjega župana se je pri nas ustanovilo gasilno društvo. K sodelovanju in za ustanovitveni občni zbor pa niso bili povabljeni gotovi krogi, kar se nam ne dozdeva pravilno, ker k takšni humanitarni napravi kakor je gasilno društvo, bi moral biti dobrodošel vsak, ki je voljan sodelovati in pomagati. — Ker se bliža staro leto k zatonu bomo morali tudi razviti aglacijo za katoliško časopisje, tako da ne bo hiše, ki bi bila brez katoliškega časnika. Pa tudi število Mohorjanov se mora pomnožiti. — Nedeljska številka »Slovenec« se dobiva vsako nedeljo po rani in pozni službi božji pred cerkvijo.

Slovenska Krajina

Novo tiskarna v Murski Soboti. Ustanovila se je tiskovna zadruga »Sv. Družine«, ki bo v kratkem odprla lastno tiskarno v Murski Soboti. V tiskarni se bodo tiskali naši listi »Novinec«, »Marijin list« in »Marijin Ogruček« ter koledar. Ze doslej smo imeli v Slov. Krajini dve tiskarni, in sicer eno v Soboti in eno v Lendavi.

— Novi čas bo izšel. Zadnjih smo poročali, da ga več ne bo. Pa bo le izšel, sicer bi skoraj lahko rekli novi »Novi čas«. Najboljši sodrukniki so odstopili, in sicer kakor pravijo, zaradi tega, ker bo šel sedaj list v novo smer, katero oni ne odobravajo. Uredništvo je v rokah — kakor smo zvedeli — pisatelja Miška Kranjca, do sedaj sodrudnika »Novinec«. Casi se spreminjajo.

V Mursko Soboto je prišlo v torek šest vagonov koruze, ki jo je nakupil prehranjevalni odbor v Slavoniji. S koruzo so ljudje zadovoljni, stane 100 kg 75 Din, postavljena v Mursko Soboto.

Litija

Silvestrova prireditev. Še enkrat opozarjamo, da priredi litijsko Prosvetno društvo in društveni dvorani in Smartnem pri Litiji Silvestrov večer, na katerem se bo izvajal prav pester in zabaven program. Vstopnina za osebo 4 Din, za rodbino 8 Din.

Himen. V litijski cerkvi je na sveti večer poročil g. Vinko Lovšin gđino Trampuš Anico, rodom iz Medvod, poštno uradnico v Litiji, z gđ. prof. Rudolfom Mušičem, rodom iz Adiščev, sedaj služboječim v Murski Soboti. Novoporočenecema vse srečo.

Smrtna kosa. V Kostreznici je umrla stara nad 80 let Kajetova mama, iz znane krščanske rodbine Dobravčeve. Blago mamo so pokopali v četrtki na pokopališču na Libergu. Naj počiva v miru!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 30. dec.: Zaprt.
Sobota, 31. decembra: Ob 21: UTOPLJENCA. Izven. Znizane cene.
Nedelja, 1. januarja: Ob 15: SRCE IGRACK. Izven. Globoko znizane cene. Ob 20: VODA. Izven. Znizane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 30. dec.: Zaprt.
Sobota, 31. decembra: Ob 21: PRI BELEM KONJICKU. Izven.
Nedelja, 1. januarja: Ob 15: MADAME BUTTERFLY. Izven. Znizane cene. — Ob 20: PRI BELEM KONJICKU. Izven.

nemškega naroda pozna svojega sedaj največjega pesnika Stefana George-a dočim pa kič in šund Silgebauerja in Curth-Mahlerjeve požirajo po večini vsi srednji sloji. Sicer pa pri nas ni nič boljše. Koliko ljudi bere Cankarja? Koliko ljudi res pozna Zupančiča, Prešerna?

Francoski pisatelj ima že od nekaj pred seboj in za seboj kulturno in v okusu izščeno publiko, poleg tega ima pa še polno drugih uglednosti, kakšnih ne nudi kakšna druga dežela. Čast in poveljevanje, kakršno uživa priznani francoski pisatelj, je brez primere. Veliki križ častne legije dobi priznan pisatelj najmanj tako lahko kot minister ali general. Pri razdeljevanju literarnih nagrad je udeležena (pasivno seveda) vsa javnost. Dostikrat pripomore pisatelj do kruha in do materijalnega uspeha dobra kritika. Socialni položaj francoske literature je več kot ugoden za miren in stalen razvoj in zato se ne smemo čuditi, da je francoska literatura nekam samosvoja in da se je po romantiki otrešla vseh tujih vplivov. V vsej francoski literaturi je pa še nekaj: živ patriotski zanos, ki je ali v kritiki trenutnih bitnih razmer, ali v himni svoji zgodovini.

Vse drugačen je razvoj nemške, ruske literature, pri čemer prihajajo pa v poštev politične in historične razlike in tudi rasne razlike, ter navezanost početkov literatur na druge literature. To bi bilo pa spet poglavje zase. (Cf. dr. Otto Forst-Bataglia.)

Mislim, da je že iz tega razvidno, da je pri proučevanju literature tega ali onega naroda treba paziti tudi na taka dejstva, ki se prvi moment zle neznatna. Toda velika dela se rode le iz neznatnih celic.

Mislim, da bi bilo i za nas potrebno, da se napiše tekst o odnosu publike do pisatelja, o socialnem položaju slovenskega pisatelja, o njegovem odnosu do naroda (meščana, kmeta, delavca), do zemlje (vasi, mesta, tujine) in končno do države. In morda bomo dobili precej žalostno sliko iz življenja našega pisatelja in naše publike, zlasti iz zadnjih let, ko postaja pisatelj anacionalen, indiferenten, oklepačje se nam tujega, na tujih tleh zaslega kolektivizma, ali pa recite »proletarske literature«.

Jan P.—k.

Ali je stroj kriv?

Mato Hanžekovič se v romanu »Gospod Človek« z ogorčenjem obrača na stroj, ki je uničil človeško srečo. Ne le, da je ubijal (vojske), marveč se je zaril tudi v zemljo (traktorji), oskrnul čisto klasje in deviške trave in odgrizel tisočerm kam kruh... Te traktorje izdelujejo v zadušljivih tvornicah sužnji kapitalizma. In nešteti hranilci družin so pri tem ohrumeli. Traktorji podpirajo brezverje, kletev, bes, obupne štrajke, krvave izpade in vojske. In tako dajejo mnogo manj, kot škodujejo. (Dinamit je razstrelil mnogo več življenj kot pečin...) Človek je izgubil zvezo z zemljo, edino prirodno hranilnico človeštva, pa se je zrl v stroj. Milijoni rok so ostali brezposelni, stroj pa maši posameznikom bajne vsote v žep. Res, da je stroj pospešil proizvodnjo in izdelke pocenil, toda milijoni brezdomcev in kletežev brez kruha kriče do neba. Tam, kjer leže grnada bogastva, so zraven kupi siromaštva. (Newyork, Loucon, Paris — podzemne jazbine s kotički zločinov in groha...)

Ali ne gre v sleherni deželi po tej shemi: tih pokrajina in srečni ljudje. Pride industrijec, kupi zemljo in gradi. Selo izgine, iz njega raste mesto. Iz preprostosti razkošje. In vendar sledi vsemu temu kletev: Čim več strojev, tem več brezposelnih. Čim več brezposelnih gladuje, tem manj grede izdelki »razumnega obrata« v prodajo. Stroji mečejo izdelke v skladišča, dokler se ta ne napolnijo. Nato se stroji polagoma ustavljajo, novi ljudje prihajajo na ceste. Končno se izvije iz izstranih delavcev besna kletev: Stroj je kriv!

Invendar ima stroj velike zasluge pri vsestranskem izrabljanju zemlje in njenih pridevkov. Ko je kanil brivce Richard Arkwright izumiti perpetuum mobile, je motril lancashirske tkalce, ki bi pač mnogo več platna natkali, če bi jim žene in otroci nudili dovolj prediva. Pa če bi jim tudi nosedje prirejali predivo, bi vendar še zmerom ne bilo dovolj: stroji bi stali. Tedaj je ubogemu brivcu prišla misel: Stroj moram izumiti, ki bo namesto žena in otrok prede, hitreje, več, bolje in ceneje. In bolj higijenično! In leta 1768. je bil stroj gotov. Bil je blagoslov angleškemu tkalcem, ki so na ta način postali gospodarji svetovnega trga. In tako je bilo povsod, kjerkoli je nadomestil stroj ustvarjajoče roke. Kjer so nekoč prikovanji sužnji na galeje z vesli gnali ladjo, stoji zdaj strojničnik, ki kroti ognjene sile ladjinskega stroja z roko.

Fridersk Dessauer je pokazal v knjigi »Filozofija tehnik« na faraonske piramide, na nasipe Nila in na orjaške gradbe v Rimu: Stotisoči sužnje, brezupnih ljudi, so znašali kamenje. Biči so padali po njihovih plečih. Danes opravijo večji del tega dela stroji. Ali je potemtakem stroj zaslužil

kletev delavcev? Leta 1894. je izračunal Rouleaux, da bi bilo treba samo za enoletno porabo premoga (v strojih) 540 milijonov mož, ki bi sleherni dan neprestano delali po dvanajst ur... In že imenovani Dessauer je preračunal opravilo strojev na bencin, premog in ostale izvore energije, pa je dognal, da bi bilo treba za to opravilo 2000 do 2500 milijonov možkih mož, to se pravi: če bi nenadno vsi motorji obstali, a bi vendar hoteli imeti v obratu vse tovarne, železnice, razsvetljavo, vodovode itd., bi moralo nad 2 milijardi sužnjev vse življenje brez odmora vrteti, dvigati, vlačiti... Pa stroj nam ne da le onega, kar so nekoč z roko opravili. Saj na primer ne bi zmogel človek, kar napravi žaga. Seveda je tudi mnogo neprijetnosti v industrijskih revirjih; na primer saje, dim in podobno, vendar bo tega vedno manj, ko bo elektrika prevzela pogon.

Kako bi mogel biti torej stroj neprijatelj človekov? Ze v uvodu je bila misel nadahnjena: človek ni izumil stroja, da bi si z njim lažal trud pri obdelavi zemlje, kar bi bilo povsem v skladu z božjimi načrti, marveč zato, da bi mu služil kot Moloch! Tu je vir vsega zla. S stroji si noče človek le izpolniti potreb, marveč nagrinjati si bogastva! Zatorej ni spravil v obrat strojev (železnice, pošte itd.) zato, da bi koristil človeštvu, marveč radi dobre konjunkturo. Kakor hitro se tej izpodmaknejo tla, je tudi že konec obrata. Ali teko stroji tovarni, da koristijo kmetu in delavcu? Ali potemtakem dele delodajalec zaslužek z delavci? Ah, ne! Stroji teko le do taktat, ko prinašajo velika bogastva v kapitalistovo blagajno. Plačo pa prejemajo delavci le v najnižji meri, toda pri tem morajo dati stroju poslednjo silo telesa in duše. Če pa zmanjšajo stroji denarni dotok v kapitalistovo blagajno, tedaj morajo delavci brez kruha na cesto.

Človek ostane človek. Zaradi tega je porabil stroj, ki bi mu služil lahko za ustanovitev raja, za sramotno uničevanje svojega bližnjega, za sebično kupičenje denarja. Kdo je torej kriv, da je stroj nepravilčen? — André Maurois piše: »Prav tako, kakor gradi človek nasipe in kanale, da bi ustavil vode rek, bi mogel tudi produkcijo zadržati... Toda na drugi strani je bila očitna blaznost, ko so leta 1890. angleški tkalci s kladivi razbili zveste in brezdušne prijatelje.«

Toda kako bi mogel človek molčati, če ne izpolnjujejo svetovno-gospodarske konference, kar so obljubile! In če mednarodni urad dela ne stori poštenih korakov! Stroj je nem delavec, ki ne pozna krivic, človek pa je živ kamen...

Božična poslanica papeževa. Prva originalna slika pred božičnim govorom, katerega je imel papež v Vatikanu na sveti večer vesoljnemu krščanstvu in katerega so prenašale skoro vse evropske radio-postaje

Kolo sreče

»Intransigentov« poročevalec je poiskal v Parizu osivelo Angeliko Balabanovo, nekoč vedno osebnost v krogih ruske socialistične emigracije. Po prevratu je bivala več let v Rusiji, a nekoč se je zamerila Stalinu in zopet je morala zapustiti Rusijo. Tako je na stara leta vnovič uboga begunka in stanuje kot podnajemnica v delavski družini v pariškem predmestju. Kot Leninova in Mussolinijeva dobra znanka je poročevalcu med drugim povedala to-le zgodbo: Leta 1905. sem srečala v Lausanni v italijanskem emigrantskem krožku jako revno oblečeno mladeniča. Imel je sestradan bolehen obraz, nabrekla veka in ognjene oči. Nekoliko dni pozneje sem ga srečala v kavarni: Sodrugi rekli so mi, da si potreben zaslužka. Morebiti bi ti utegnili pomagati, če bi vedela, katero delo iščeš? Hvala lepa, je obupno odgovoril, vse je zaman. Nimam sreče in prepračil sem se, da po nepotrebnem tavam po svetu. — Ne smete biti obupani, sodrugi. Saj vam hočemo vsi pomagati. — Ne, ni treba. Naveličal sem se življenjskega boja. Vem, da nisem za nobeno rabo. — Ah, kaj še! Pomisli rajši, ali ne bi bilo mogoče za te poiskati zaslužka? Morebiti bi imel kdorkoli za te delo? — Saj pravim, da imam povsod smolo. Neki založnik mi je zadnjič ponujal 50 frankov za prevod enega članka Kautskega v italijanščino. A kaj hočem, ko ne obvladam nemščine! — No, vidiš, tu ti bom lahko pomagala. Jaz govorim in pišem nemški, sem pa napol Italijanka. To bova lahko naredila. — Pristrčna hvala! Vi ne veste, kako sem potreben denarja. — Ze prav. Povej samo svoje ime in naslov, pa bova že jutri pričela prevajanje. — Sestradan mladenič se je nerodno poklonil in dejal: »Moje ime je Benito Mussolini.«

Upor v ječi

Na sam božični večer se je dvignilo nad 200 jetnikov v zaporih v Rio de Janeiro pa se zabarkadiralo v eni izmed jetniških dvoran. Dve uri je besnel boj med njimi in pazniki, končno so zagnali paznike med nje nekaj solznih bomb, nakar so se jetniki predali.

Prvi prenos pesmi z visokega morja. Slovita pevka Vera Schwarz je pred nedavnim obljubila »Berlinski zimski pomočje«, da bo na njeni akademiji pela. Toda morala je med tem odpotovati v Ameriko; besedo pa je le držala: pela je svoje arije v telefon v radio-telefonski celici na parniku »Bremen«, odkoder je bil brezhiben prenos v Berlin. Poleg pevke stoji novi kapitan parnika »Bremen«, Ziegenbein

Ameriški opomini

V ameriški državi Massachusetts stoje na križiščih in železniških prehodih sledeč. napis:

Kdor ni sit življenja, naj vozi počasi! — Vozi hitreje, ako si napravil oporoko! — Ah, imate tekoči račun pri zdravniku? — Na pokopališče — naravnost!

Svojevstven rekord

Svetovni rekord v dajanju krvi za svojega bližnjega je pač dosegel budimpeštanski strežaj Michael Totin, ki šteje komaj 35 let, pa je dal od leta 1928 do 1929 36 krat svojo kri v okrepitev posameznih bolnikov.

Rimski sledovi

Neapolski listi poročajo: V bližini Matera so odkrili geologi te dni sledove stare rimske naselbine. Gre namreč za mogočne mestne zidove, ki so po svoji solidni gradbi občudovanja vredni. Razen tega so kopalci zadeli na stebre in orjaško kopalnišče.

Alkimist Dunikowski pred sodniki. V Parizu se je začela razprava proti poljskemu kemiku Dunikowskiemu, ki je trdil, da zna »delati zlatoc«. Dunikowski je namreč dobil celo vrsto lahkovernih finančnikov, ki so mnogo denarja uložili v njegove poskuse. Seveda ne bodo več nikoli videli tega denarja

Kako je v Rusiji

Kaj pravi eden bivših občudovalcev komunizma

Buenos Aires, 28. decembra, x. — Tukajšnji časopisi prinašajo razgovor z znanim južno-ameriškim sociologom Larco Herrera, ki se je nedavno vrnil s študijskega potovanja po Rusiji. Larco Herrera je bil eden prvobornih socialističnega pokreta v Južni Ameriki.

»Potoval sem po Rusiji«, je pravil Herrera, »ker sem mislil, da se v Rusiji vrši nekaj res socialističnega. Delali so mi silne težave za potovanje v Rusijo, toda še več jih delajo komu-

nisti za povratek iz Rusije. Videl sem ob rusko-poljski meji več ko dvajset kilometrov cest razrušenih, samo da prebivalstvo ne bi moglo zbežati iz Rusije. Življenje v Rusiji je silno drago; nekateri predmeti so od petletke sem poskočili za 50 do 200 odstotkov. Prepričan sem sem tudi, da je petletka v Rusiji končala z neuspehom. Rusija me je silno razočarala. Rusija je dežela trpljenja in stokaanja. Prepričan sem, da ruski narod ne bo mogel dolgo živeti takega življenja. Lastnina je faktor, ki ustvarja življenje in napredek. Kdor pridiguje boj lastnini, vrši zato negativno delo. Prepričan sem, da ni glavna naloga socializma v tem, da deli dobrine, marveč v dolžnosti osrečiti ljudstvo z zboljšanjem kulturnih in civilizatorskih pogojev življenja.

V Rusijo ne prihaja niti en inozemski časopis ali inozemska revija. Iz Rusije pa se stalno pošiljajo tisoč in tisoč lepakov in knjig, ki naj lažno rišejo sveto položaj v Rusiji. Sam sem šel in jedel v delavskih kolektivnih kuhinjah. Dajali so hrano, nevredno živine.

Poznam delavske institucije po vsej Evropi in Ameriki. Na slikah vidite sijajne konstrukcije novih delavskih kolonij v Rusiji. Edino polje, kjer se pozna aktivnost prosvetnega komisarja Lunačarskega, je res v gotovih kolonijah izredno dovršeno. V večini slučajev pa gre za spretno maskiranje, ki bede pomanjkanja delavskih stanovanj prav nič ne zakrije. Zato tudi vse Lunačarskijevo delo ne bo rodilo velikih uspehov, ker ne verjamem, da bi masa, ki ne sme več imeti verskih in etičnih opor, mogla zajeti v polnost prave kulturne dobrine človeštva.

Saljapin — kovač. Znano je, da je bil Saljapin pred svojim nastopom kovač. To je tudi zdaj v Newyorku dokazal, ko je konju vse štiri noge odlično podkoval

Tudi tu kriza

Posledice svetovne krize se posebno na davčnih uradnih poznajo. Amerika to posebno bridko občuti, ker ji je skopnel velik dotok tovrstnih dohodkov. Leta 1929. je bilo se 531 Amerikancev, ki so se prijavili, da znašajo njihovi dohodki nad milijon dolarjev, leta 1932. pa jih je bilo le še 75 takih denarnežev; in še od teh je le 5 mož, ki imajo letno nad pet milijonov dolarjev dohodka.

Dirkač v muzej... Pred kratkim poginoli avstralski dirkač »Phar Lap« je bil prepeljan (seveda nagačen) v muzej v Sidney, kjer bo pričel obiskovalcem, da je bil najslavitejši dirkač sveta. Pri eni sami dirki je zaslužil nad 25.000.000 dolarjev

Na placu

Naročajte »Slovencu«!

O agrarni reformi v Dalmaciji

V štev. 282. je priobčil »Slovenec« zanimiv članek o italijanskih kolonih in o uzakonitvi »mezarčijev... Našo javnost bo gotovo še bolj zanimalo, kako je naša država rešila vprašanje kolonata v Dalmaciji...

Več del obdelovalne zemlje je bil na ta način v rokah kmetov-težakov. Za lastnike zemljišč je predstavljalo navadno kmetstvo dobro rešeno brez vsakega truda. Riziko je nosil kmet. Radi zaostajlosti kmetijskega stanja...

Zakon ne dela razlik med našimi in tuji državljani, pač pa določa VIII. poglavje pravilnika k zakonu (Sl. Nov. 4. dec. 1930 št. 279 - XCIV), da se sme izvršiti reforma proti italijanskim državljanom...

Pod reformo spadajo tudi pašniki državljanov in samoupravni teles (občini itd.), ki so jih posamezni kmetje samolastno zavzeli in jih s svojim delom kultivirali do 23. julija 1914. Glede tega zemljo bi izvedla agrarno reformo bankna uprava...

Novo nastala pred 11. jun. 1878. V teh slučajih torej kmetje za zemljo ne bodo ničesar plačali. Za odmeritev odškodnine so določeni 4 centim razredi po kakovosti zemljišč. Kakor je posestnik iz gornjih načel glede odškodnine, se ti razredi gibljejo izpod tri Din, dva Din in 1 Din za m².

Za vse odnose, kateri spadajo pod vudarac zakona ali ki niso prijavljeni, določa zakon, da jih je smatrati v bodoče zasebnopravnim zakupnim pogodbam v smislu obsega grajskega zakona. Na koliko površino zemljišč se prijave nanašajo, nimamo doslej še nobene statistike oziroma vsaj objavljena ni bila, če obstoji, kar pa ni verjetno.

Novi banki pod zaščito. Ministrski svet je dovolil po čl. 5 zakona o zaščiti kmeti itd. Srbski zadržani banki, d. d. v Sarajevu. Banka je bila ustanovljena leta 1921 od Zveze srbskih kmetijskih združenj v Sarajevu ter je imela pri glavnici 2.5 milij. vlog in upnikov 4.8 milij. reeskonta 3.1 milij. po bilanci za 1930. - Nadalje je bila dovoljena zaščita Srbski kreditni banki in hranilnici v Bevi Cerku...

Na ljubljanski borzi je notiral Bling 8.85-9, na zagrebški pa 8.90 denar brez blaga. Grški boni so nadalje v Zagrebu notirali 35 blago brez zaključkov. Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.256 D.n.

Ljubljana. Amsterdam 2315.40-2326.76, Berlin 1360.86-1360.66, Bruselj 709.68-806.62, London 191.19-192.79, Curih 1108.35-1113.85, New York 5738.81-5767.07, Pariz 224.85-225.97, Praga 170.45 do 171.31, Trst 294.46-296.86. Curih. Park 20.283.75, London 17.26, New York 519.75, Bruselj 71.95, Milan 26.62, Madrid 42.425, Amsterdam 208.875, Berlin 123.775, Stockholm 94.90, Oslo 89, Kopenhagen 89.50, Sofija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.30, Atene 2.80, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.085.

Pod reformo spadajo tudi pašniki državljanov in samoupravni teles (občini itd.), ki so jih posamezni kmetje samolastno zavzeli in jih s svojim delom kultivirali do 23. julija 1914. Glede tega zemljo bi izvedla agrarno reformo bankna uprava v Splitu po posebnem pravilniku, ki pa do sedaj še ni izšel.

Iz vsega povedanega sledi, kako dalekosežne posledice bo imel za Dalmacijo ta zakon, ki bo predručaj v temelju njeno socialno-agrarne strukture. Samo ob sebi razumljivo je, da je vzbulil zakon pri kmetih veliko zadovoljnost in zadoščenje in da nestrpno čakajo, da bo reforma že enkrat izvedena. Seveda bodo profitirali posebno tisti kmetje, ki imajo večje kompleksne dobre zemlje...

Iz poštne statistike za leto 1931

Število uslužbencev v tej stroki je padlo od 12.661 na 12.462.

Naslednja statistika o izvršenem delu, katero objavlja v koledarju te stroke za 1933 g. Marin-kovič, daje tole sliko: Leta 1924 je en uradni obkvaladal 20.644 delovnih enot, dosegel dohodkov 38 tisoč 184 Din, izdatki pa so znašali 20.033 Din. Leta 1931 pa je število delovnih enot odpadajočih na enega uradnika naraslo na 51.983, dohodek 43.813 Din, izdatki pa 21.144 Din. Dohodki so torej ob povečanju dela 157% narasli za 14%, izdatki pa za 5%. V zvezi s tem je tudi zanimiva statistika, da je v letu 1931 v primeri z letom 1930 pri padem številu uslužbencev naraslo število obolelih uslužbencev od 4.130 na 6.263, število bolniških dni pa od 89.683 na 107.077.

Število poštnih uradov se je povečalo od 1667 na 1871. Dolžina linij se ni dosti povečala, pač pa je bilo tice 97.447 km (1930 94.485 km). Pač pa se je zmanjšalo v notranjem prometu število brzovolk od 4.5 na 4.3 milj., v mednarodnem prometu pa od 1.5 na 1.25 milj.

Radionarotniki.

Število radionarotnikov je koncem leta 1925 znašalo komaj 1900, leta 1926 je začela oddajati zagrebška postaja in je zaradi tega število narotnikov naraslo na 11.010, naraslo je število narotnikov tudi leta 1927 na 21.462. Leta 1928 je začela delati ljubljanska postaja, zaradi tega je tudi število narotnikov naraslo na 28.456, naslednje leto pa je začela oddajati tudi belgrajska postaja. Zato je število narotnikov nadalje naraslo na 39.952. Tudi prihajajoče leto 1930 je bil zabeležen nadaljnji dvig števila poslušalcev na 44.793. Naraslanje pa je postalo nekoliko počasneje lani, ko je začela tudi pri nas prisilski vedno hušje splošna gospodarska kriza. To leto smo zabeležili samo dvig na 47.880. To je torej število lastnikov radijskih aparatov koncem leta 1931.

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Curiha, Prage in Trsta. Popustil je edino London, dočim so pa devize Amsterdam, Bruselj in Pariz narasle. Na ljubljanski borzi je notiral Bling 8.85-9, na zagrebški pa 8.90 denar brez blaga. Grški boni so nadalje v Zagrebu notirali 35 blago brez zaključkov.

Borza Denar

Tendenci za državne papirje je slekoproj čvrsta in so tudi danes tečaj narasli, posebno pri dolarških papirjih. Promet je izredno oživel in dosegel že nekaj časa neznano višino. Značil je na belgrajski borzi v devizah in efektivih 4.5 milij Din efektivno, na zagrebški borzi pa: vojna škoda 3000 kom., 7% invest. pos. 50.000, 8% Bler 8000 dol. in 7% Bler 15.000 dol. Nadalje je bil znoten promet v delnicah Priv. agr. banke, katerih je bilo na zagrebški borzi zaključenih 500, nadalje je bilo zaključenih še 50 delnic Narodne banke in 100 delnic osješke sladkorne tovarne.

Vrednostni papirji

Belgrad. Narodna banka 4300-4350, Priv. agr. banka 265-266 (265), 7% inv. pos. 52 bl. agrarji 25.50 bl., vojna škoda 249-250 (249, 248), 6% begl. obv. 35.25-35.75 (35.50), 8% Bler, pos. 47.50 do 48.50 (48, 47), 7% Blerovo pos. 44.50-45 (44.50, 42.50). Dunaj. Don. sav. jadr. 61.50, Alpine 11.50, Trboveljska 23, Leykam 1.10.

Zitni trg

Položaj je za pšenico neizpremenjeno dalje čvrsta, vendar so cene bolj nominalne, ker ni nobene ponudbe. Pač pa je danes moka v ceni narasla v Vojevodini za 10 par, dočim je v Ljubljani ostala neizpremenjena. Koruza je pri neznamo slabšji tendenci ostala v ceni neizpremenjena.

racij je naravnost gigantsko. Kaj je proti njim kak preprekel grb v obliki beneškega leva? Menda nas ne bo kdo presentel s trditvijo, da so ta deia izvršili beneški gospodarji namesto pridnih slovan-skih Dalmatincev v 1400 letih. št.

Sport

Na medni redni seji je nove kvotljene uprave sklenila poslovni sodnik, da se pokore - v smislu sklepov obnega zbora - kakor dosedaj odborom za delegiranje sodnikov pri podvezah. V nasprotjem je sveza odločila, naj tekme sodijo starejši preizkušeni sportni delavci, ki nimajo sodniških izpitov. Smo radovedni na tekme, ki jih bodo sodili pri nas stari preizkušeni sportni delavci. Pri prijateljskih igrah bo že nekako, toda pri prvenstvenih? Saj vodilni klubi niti preizkušeni našim sodnikom ne zaupajo pa bodo lajkom. Pe skrajnih sredstvih Zveze še ni posega. Počakali bodo sodniško zborovanje. Do takrat bodo gotovo napravili primeren kompromis. Čeprav Zveza izvaja najostrejšje konsekvence, klubov pač ne more prisiliti, da bi njihove tekme sodili lajki, pa če so ti še tako stari in preizkušeni sportni delavci. Delo s piščalko ni tako enostavno, kot si mislijo nekateri, ki zabavajo čez sodnike. Zveza pa poziva, kot kakšna vojaška komanda, da se ji odmah dostavi spisake sposobnih bivših igralcev, ki bodo tekme sodili. Lepe stvari nas še čakajo.

Zagrebaški listi delajo izredno močno propagando za smučarski svet v Gorskem kotarju. Pravijo, da svet v Gorskem kotarju ne zaostaja dosti za Gorenjsko. Tudi stalen sneg imajo v bližini Delne. Najbolj se seveda trudijo in propagira Gorskikotar, kot svet za smučanje, tudi Gorenjem dobro znani »Tegethofs« inž. Klajič. Svolo propagando opirajo tudi na nizke cene prehrane in stanovanja. Kaj bodo rekli k temu naši Gorenjci? Na daljšo turnejo po Grčiji je snovi odpotvelo moštvo BSK iz Belgrada. Igrali bodo v Atinah in Solunu pet teden.

Hokey na ledu je sedaj sportna atrakcija v večjih mestih Evrope. Kjerkoli nastopajo kanadski igralci, je polno gledalcev. Letos so iz Kanade prišli Edmonis Superiorji. Povsod zmagoje, specialni rezultat teh igralcev je 3:0. Z istim rezultatom so prvič odkar prihajajo iz Kanade hokey igralci podlegli tudi v Parizu, mestnemu zastopstvu. Toda za Parizane so igrali nekateri igralci iz Kanade, ki žive v Parizu. Pred par dnevi sta se zopet ti dve moštvu srečali v berlinski sportni palači. Kaj takega v Berlinu še niso videli, Superiori so se hoteli na vsak način revanširati. Kanadski hokey-igralci iz Pariza pa tudi niso bili kar tako. Slo je v tempu, da je gledalec kar sapo zapiralo. Z vsi silo so se borili od začetka do konca igre. Brez pardona do nasprotnika, kakor tudi do samega sebe, tako je bila borba.

Včeraj smo poročali, da Norvežanov ne bo v Insubruck. Cisto brez upanja na zmago v smuku in slalomu tudi Norvežani niso Bavarska smučarska zveza je za boljše priznanje angažirala kot trenerja za smuk in slalom, Bjarne Nilsena, Norvežana, ki študira v Monakovem. Nilsen je dosedaj še vsolej zmagal pri tckmah v smuku in slalomu, katere je priredila Bavarska smučarska zveza. Torej z Norvežani le ni tako hufo v smuku in slalomu. Bodo le trd oreh v vseh konkurencah.

Petek, 30. decembra: 12.15 Plošče - 12.45 Dnevne vesti - 13.00 Čas, plošče, borza - 17.30 Salonski kvintet: Slovenska glasba - 18.30 Benetani (dr. K. Capuder) - 19.00 Mreža karitativnogospod Edbin Bojc - 18.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (gos. dr. M. Šimec) - 20.00 Preno iz Belgrada - 22.00 Čas, poročila, plošče. Sobota, 31. decembra: 12.15 Plošče - 12.45 Dnevne vesti - 13.00 Čas, plošče - 17.00 Salonski kvintet: Po želji poslušalcev - 18.00 Brezposelnost in vzgoja (E. Bojc) - 18.30 Zvonjenje - 18.45 Novoletna blagovest naše postaje in koledariki - 19.00 Preno iz Zagreba: Trije mušketirji (Benatzky) - 22.00 Čas, poročila - 22.15 Vesela ura: Sodelujejo gđ. Silva Danilova, gđ. A. Danilo in Jos. Povhe - 23.00 Fanje na vasi: Slovenske narodne - 23.30 Plošče (plesna glasba).

Radio

Programi Radio-Ljubljana. Petek, 30. decembra: 12.15 Plošče - 12.45 Dnevne vesti - 13.00 Čas, plošče, borza - 17.30 Salonski kvintet: Slovenska glasba - 18.30 Benetani (dr. K. Capuder) - 19.00 Mreža karitativnogospod Edbin Bojc - 18.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (gos. dr. M. Šimec) - 20.00 Preno iz Belgrada - 22.00 Čas, poročila, plošče. Sobota, 31. decembra: 12.15 Plošče - 12.45 Dnevne vesti - 13.00 Čas, plošče - 17.00 Salonski kvintet: Po želji poslušalcev - 18.00 Brezposelnost in vzgoja (E. Bojc) - 18.30 Zvonjenje - 18.45 Novoletna blagovest naše postaje in koledariki - 19.00 Preno iz Zagreba: Trije mušketirji (Benatzky) - 22.00 Čas, poročila - 22.15 Vesela ura: Sodelujejo gđ. Silva Danilova, gđ. A. Danilo in Jos. Povhe - 23.00 Fanje na vasi: Slovenske narodne - 23.30 Plošče (plesna glasba).

Drugi programi

Petek, 30. dec. Zagreb: 20.00 Koncert. - Milano: 19.00 Koncert - 20.40 Simfonični koncert. - Stuttgart: 20.00 Koncert. - Toulouse: 19.30 Dunajski orkester - 20.00 Arie iz oper - 21.00 Veliki koncert Gounodovih del - 21.45 Harmonika. - Belgrad: 20.30 Božične melodije - 21.30 Pastirska igra. - Rim: 20.45 Simfonični koncert. - Bernmünster: 20.55 Radio orkester - 20.55 Veselova igra - 21.40 Koncert. - Langenberg: 20.00 Mojstri svojega poklica - 21.00 Sanje novoletne noči. - Praga: Božične pesmi - 22.15 Brno. - Dunaj: 19.40 Bajadera, opera. - München: 20.50 Radio orkester. - Budimpešta: 20.00 Preno iz gledališa, nato ciganska glasba. - Variava: 20.15 Simfonični koncert.

Sobota, 31. decembra: Zagreb: 19.00 »Trije mušketirji«, opereta (R. Benatzky). - Barcelona: 21.05 Koncert radio orkestra. - Stuttgart: 19.50 »Tu so vse nemške postaje«. - Berlin: 19.30 »Tu so vse nemške postaje«. - 23.45 Prehod v novo leto - 0.15 Plesna glasba. - Belgrad: 20.30 Božične melodije - 22.50 Koncert. - Rim: 20.45 Eva, Leharjeva opereta. - Beromünster: 21.50 Suppe »Lepa Galathea, opereta. - Praga: 19.00 Pročlana nevesta - 21.40 Mor. Ostrava - 24.00 Zvonjenje - 00.10 Koncert. - Dunaj: 20.00 Koncert - 22.00 Veseli večer - 00.02 Zabavna glasba. - München: 19.30 Tu so vse nemške postaje - 24.00 Novoletni zvonovi - 0.15 Preno iz Amerike - 0.30 V novo leto. - Budapest: 21.00 Veseli večer do 3 ure. - Varšava: 20.00 Pevski večer - 22.05 Koncert Chopinovih del - 22.40 Plesna glasba - 01.00 Plošče.

